



Näyttötutkinnon perusteet

**TUOTANTOELÄINTEN HOIDON JA
HYVINVOINNIN
AMMATTITUTKINTO 2012**

Määräys 31/011/2012

© Opetushallitus ja tekijät

Määräykset ja ohjeet 2012:36

ISBN 978-952-13-5214-0 (nid.)

ISBN 978-952-13-5215-7 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-887X (painettu)

ISSN 1798-8888 (verkkojulkaisu)

Taitto: Edita Prima Oy/Timo Päivärinta/PSWFolders Oy

www.oph.fi/julkaisut

Kopijyvä Oy, Espoo 2012



18.6.2012

31/011/2012

Voimassaoloaika: 1.8.2012 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:

L 631/98, 13 § 2 mom

Kumoo Opetushallituksen määräyksen
27.2.2004 nro 10/011/2004 Karjatalouden
ammattitutkinnosta

Muuttaa Opetushallituksen määräystä

-

TUOTANTOELÄINTEN HOIDON JA HYVINVOINNIN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.8.2012 lukien toistaiseksi. Ennen tämän määräyksen voimaantuloa aloitetut tutkintosuoritukset voidaan saattaa loppuun Karjatalouden ammattitutkinnon perusteiden 27.2.2004 nro 10/011/2004 mukaisesti 31.7.2014 mennessä.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja



Aulis Pitkälä

Opetusneuvos



Anne Liimatainen

LIITE

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinto 2012

Sisältö

1	Näyttötutkinnot	7
1.1	Näyttötutkintojen järjestäminen	7
1.2	Näyttötutkinnon suorittaminen	7
1.3	Näyttötutkinnon perusteet.....	7
1.4	Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	8
1.5	Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa.....	8
1.6	Todistukset	9
1.7	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	10
2	Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnon muodostuminen	11
2.1	Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnossa osoitettu osaaminen.....	11
2.2	Tutkinnon osat.....	14
3	Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet	16
3.1	Johtaminen ja kehittäminen maaseutuyrityksessä.....	18
	Ammattitaitovaatimukset	18
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	18
	Ammattitaidon osoittamistavat	23
3.2	Esimiehenä toimiminen maaseutuyrityksessä tai lomitustoimessa	24
	Ammattitaitovaatimukset	24
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	24
	Ammattitaidon osoittamistavat	27
3.3	Asiakaspalvelu- ja työelämätaidot maaseutuyrityksessä tai lomitustoimessa	28
	Ammattitaitovaatimukset	28
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	28
	Ammattitaidon osoittamistavat	31
3.4	Sorkkien hoitaminen	32
	Ammattitaitovaatimukset	32
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	32
	Ammattitaidon osoittamistavat	34
3.5	Maidon tuottaminen	35
	Ammattitaitovaatimukset	35
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	35
	Ammattitaidon osoittamistavat	39

3.6	Naudanlihan tuottaminen.....	40
	Ammattitaitovaatimukset	40
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	40
	Ammattitaidon osoittamistavat	44
3.7	Sianlihan ja porsaiden tuottaminen	44
	Ammattitaitovaatimukset	44
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	44
	Ammattitaidon osoittamistavat	48
3.8	Siipikarjanlihan ja munien tuottaminen.....	48
	Ammattitaitovaatimukset	48
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	48
	Ammattitaidon osoittamistavat	52
3.9	Hevosten hoitaminen tuotantoeläintilalla.....	52
	Ammattitaitovaatimukset	52
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	53
	Ammattitaidon osoittamistavat	56
3.10	Turkisten tuottaminen	57
	Ammattitaitovaatimukset	57
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	57
	Ammattitaidon osoittamistavat	60
3.11	Lampaanlihan ja villan tuottaminen.....	60
	Ammattitaitovaatimukset	60
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	61
	Ammattitaidon osoittamistavat	64
3.12	Tarhattavien eläinten hoitaminen	64
	Ammattitaitovaatimukset	64
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	65
	Ammattitaidon osoittamistavat	68
3.13	Luonnonmukainen kotieläintuotanto	68
	Ammattitaitovaatimukset	68
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	69
	Ammattitaidon osoittamistavat	70
3.14	Eläinten kuljettaminen.....	70
	Ammattitaitovaatimukset	70
	Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)	71
	Ammattitaidon osoittamistavat	73
3.15	Tutkinnon osa toisesta ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta	73
LIITE	Ammatin kuvaus	74

1 Näyttötutkinnot

1.1 Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

1.2 Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätyt tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

1.3 Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoihintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

1.4 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa

Koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen sekä tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta.

Henkilökohtaistamisessa tulee ottaa huomioon ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (L 952/2011) 11 §:n säännökset opiskelijan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Opetushallitus on antanut henkilökohtaistamista koskevan erillisen määräyksen (43/011/2006).

1.5 Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukseen. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Jokaisen tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arvioinnin perusteet. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritusensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyyntö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

1.6 Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

1.7 Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

Näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa tulee ottaa huomioon ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11, 13, 13 a ja 16 §:n säännökset.

2 Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnon muodostuminen

2.1 Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnossa osoitettu osaaminen

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattilainen toimii maatalousalan työtehtävissä, jotka edistävät eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Hän ottaa työssään huomioon eläinten fysiologiset ja muut käyttäytymistarpeet ja osaa käsitellä eläimiä turvallisesti. Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattilainen hyödyntää monipuolisesti erilaisia koneita ja tuotantoteknologiaa tuotantoeläinten hoitamisessa ja hyvinvoinnin seurannassa ja edistämisessä.

Hän toimii itsenäisesti, vastuuntuntoisesti ja maatalousalan kestävän kehityksen periaatteita edistäen. Hän tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja terveyshaitat, osaa ennakoida ja suojautua niiltä sekä osaa noudattaa alansa työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä ja ohjeita. Hän ylläpitää työ- ja toimintakykyään ja päivittää tietoaan alasta. Hän osaa ehkäistä onnettomuuksia sekä toimia onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa.

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattilaisella on kokonaisnäkemys maatalousalan harjoittamisesta toimiessaan osana turvallista kotimaista elintarvikeketjua. Hän tuntee ja noudattaa eläinlääkintölainsäädäntöä ja lainsäädäntöön liittyviä ohjeita. Hän työskentelee kustannustehokkaasti. Hän arvostaa ammattiaan ja edistää toiminnallaan myös alan arvostusta. Hän osaa toimia monikulttuurisessa työympäristössä ja selviytyä kielitaitoa vaativissa tilanteissa.

Hänellä on hyvä ammattiosaaminen sekä vahva kokemus alalta. Työtehtävistä riippuen hän työskentelee joko itsenäisenä yrittäjänä, toisen palveluksessa eläimiä hoitaen, maatalouslomituksen tehtävissä tai sorkkahoitajana.

Tuotantoeläinyrittämisen osaamisalan suorittaneella on valmiudet työskennellä omassa yrityksessä tuotantoeläintilalla. Ammatin keskeistä osaamista ovat maatilan johtaminen sekä yrittäjä- ja liiketalousosaaminen. Yrittäjänä toimiva osaa suunnitella, organisoida ja johtaa tilan toimintaa tuottavuus- ja laatutavoitteiden saavuttamiseksi. Hän kehittää aktiivisesti omaa osaamistaan ja seuraa toimialansa kehitystä. Hän seuraa maatalouspolitiikkaa, osaa vaikuttaa päätöksentekoon ja on omalta osaltaan kiinnostunut edistämään maaseudun elinvoimaisuutta sekä kotimaisen elintarviketuotannon toimivuutta ja imagoa.

Hän tiedostaa roolinsa elintarvikeketjussa hyvän raaka-aineen tuottajana ja elintarviketurvallisuuden edistäjänä sekä mitoittaa voimavaransa ja resurssinsa oikein suhteessa tilan tuotannon vaatimaan työmäärään. Hän huolehtii omasta työhyvinvoinnistaan ja osaa käyttää tarvittaessa palveluja, kuten koneysteistö, urakointi, lomituspalvelut ja työterveyshuolto. Tuotantosuunnan mukaisesti hän syventää ammattitaitoaan tuotantoeläinten hoidossa ja hyvinvoinnin edistämässä.

Tuotantoeläintilan esimiehenä toimimisen osaamisalan suorittaneella on valmiudet vastata itsenäisesti tuotantoeläintilan toiminnasta. Tuotantoeläintilan esimies on vastuussa pääasiassa tuotantoeläinten hoitamisesta ja hoitamisen organisoinnista ja on muiden työntekijöiden esimies. Ammatin keskeistä osaamista ovat esimiestaidot ja hyvä ammattitaito tuotantoeläinten hoitamisessa ja hyvinvoinnista huolehtimisessa. Tuotantoeläintilan esimies perehdyttää työntekijän sekä toimii kannustavana esimiehenä vastuunsa ja velvoitteidensa mukaisesti. Hän toimii yrittäjämäisesti tiedostaen roolinsa tuotantoeläintilan tuottavuus- ja laatu tavoitteiden saavuttamiseksi. Esimies pystyy toimimaan puolueettomasti ja eri osapuolia tyydyttävää ratkaisua hakien erilaisissa ristiriita- ja ongelmatilanteissa. Hän antaa rakentavaa palautetta sekä vastaanottaa ja kerää säännöllisesti palautetta omasta toiminnastaan. Hän tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa sekä esimiestyössä että ammatillisessa osaamisessa. Esimiehenä hän huolehtii sekä itsensä että työntekijöidensä työturvallisudesta ja työhyvinvoinnista.

Tuotantoeläinten hoitamisen osaamisalan suorittaneella on valmiudet työskennellä tuotantoeläintilalla eläintenhoitotehtävissä. Ammatin keskeistä osaamista ovat tuotantoeläinten hoito sekä asiakaspalvelu- ja työelämätaidot. Tuotantoeläinten hoitaja vastaa tuotantoeläinten hoitamisesta itsenäisesti tai tiimin jäsenenä. Suurilla tuotantoeläntiloilla saattaa olla useita palkattuja työntekijöitä tuotantoeläinten hoitamiseen, jolloin työntekijät voivat erikoistua työtehtävissä kiinnostuksensa ja osaamisensa mukaan. Työntekijä tuo rakentavasti esiin oman mielipiteensä ja ottaa huomioon muiden näkökannat. Hän osallistuu ja sitoutuu oman roolinsa mukaisesti maatalousyrityksen tavoitteiden toteuttamiseen sekä ylläpitää hyvää ammattitaitoa, jakaa asiantuntemuksensa työyhteisön hyödyksi sekä seuraa aktiivisesti toimialan kehitystä.

Lomitustyön ohjaamisen osaamisalan suorittaneella on valmiudet työskennellä maatalouslomituksen esimiestehtävissä, joko kunnan palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä. Ammatin keskeistä osaamista ovat hyvät esimiestaidot, asiakaspalvelu- ja työelämätaidot sekä tuotantoeläinten hoitaminen. Lomitustyön ohjaaja rekrytoi työntekijän, solmii työsopimuksen ja perehdyttää työntekijän. Hän tekee työvuorolistat sekä lomittajia että lomitettavaa yrittäjää

kuullen. Lomitustyön ohjaaja suunnittelee ja organisoii työtehtävät tasapuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti kunkin lomittajan vahvuuksia ja osaamista hyödyntäen. Hän huolehtii työnantajavelvollisuuksista, kuten lomittajien työympäristön turvallisuuden varmistamisesta ja työhyvinvoinnin edistämisestä. Hän toimii puolueettomasti ja eri osapuolia tyydyttävää ratkaisua hakien erilaisissa ristiriita- ja ongelmatilanteissa. Hän antaa rakentavaa palautetta sekä vastaanottaa ja kerää säännöllisesti palautetta omasta toiminnastaan. Hän tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa sekä esimiestyössä että ammatillisessa osaamisessa.

Maatalouslomittamisen osaamisalan suorittaneella on valmiudet työskennellä maatalouslomittajana joko kunnan tai yrityksen palveluksessa. Ammatin keskeistä osaamista ovat tuotantoeläinten hoitaminen sekä asiakaspalvelu- ja työelämätaidot. Maatalouslomittajan työkohteet voivat vaihtua lähes päivittäin, jolloin häneltä vaaditaan joustavuutta ja aktiivista perehtymistä uusiin työkohteisiin ja -menetelmiin. Työssään hän kohtaa erilaisia ihmisiä, joten hyvät ihmissuhde- ja asiakaspalvelutaidot korostuvat. Uuden tiedon omaksuminen, erilaisten koneiden ja teknologian käyttötaito, vaitiolovelvollisuuden noudattaminen ja tarttuvien tautien leviämisen ehkäiseminen ovat työkohteiden vaihtuvuuden vuoksi tärkeitä ammattitaitovaatimuksia. Maatalouslomittaja osallistuu ja sitoutuu oman roolinsa mukaisesti lomitettavan tilan ja oman työyhteisönsä tavoitteiden toteuttamiseen. Hän ylläpitää hyvää ammattitaitoa, jakaa asiantuntemuksensa työyhteisön hyödyksi sekä seuraa aktiivisesti toimialan kehitystä. Hän tuo rakentavasti esille huomaamansa kehittämiskohteet sekä osallistuu aktiivisesti työyhteisön järjestämiin tilaisuuksiin ja huolehtii omasta jaksamisestaan.

Sorkkien hoitamisen osaamisalan suorittaneella on valmiudet hoitaa sorkkia itsenäisenä yrittäjänä, omalla tilalla tai työntekijän roolissa. Ammatin keskeistä osaamista ovat lypsylehmien sorkkien hoitaminen sekä eläinten hyvinvoinnin edistäminen. Itsenäisenä yrittäjänä toimiessa sorkkahoitajan työssä korostuvat lisäksi yrittäjyys, vuorovaikutustaidot ja asiakaspalvelutaidot. Hän arvioi sorkkien hoidon tarpeen ja hoitaa sorkat tarkoituksenmukaisin välinein ja keinoin. Hän tunnistaa sorkkasairaudet ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuuden. Sorkkahoitaja opastaa ja kertoo sorkkien hoidosta ja sorkkasairauksien ennaltaehkäisystä. Hän pyrkii työskentelytavoissaan hyvään työergonomiaan sekä työhyvinvoinnin ja jaksamisen edistämiseen. Hän estää omalta osaltaan tarttuvien tautien leviämisen hyvää työhygieniää noudattamalla.

2.2 Tutkinnon osat

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinto muodostuu yhdestä pakollisesta ja kahdesta valinnaisesta tutkinnon osasta. Pakollinen osa on osaamisalan mukainen tutkinnon osa. Kaksi muuta osaa ovat valinnaisia. Valinnaisista tutkinnon osista vähintään yhden tulee olla osista 3.5–3.13 lukuun ottamatta sorkkien hoitamisen osaamisalaa. Valita voi myös toisen osaamisalan pakollisen tutkinnon osan. Tutkinto on valmis, kun kaikki kolme tutkinnon osaa on suoritettu hyväksytysti.

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnon osaamisalat ovat

- Tuotantoeläinyrittämisen osaamisala
- Tuotantoeläintilan esimiehenä toimimisen osaamisala
- Tuotantoeläinten hoitamisen osaamisala
- Lomitustyön ohjaamisen osaamisala
- Maatalouslomittamisen osaamisala
- Sorkkien hoitamisen osaamisala.

Tuotantoeläinyrittämisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa on
3.1 Johtaminen ja kehittäminen maaseutuyrityksessä.

Tuotantoeläintilan esimiehenä toimimisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa on
3.2 Esimiehenä toimiminen maaseutuyrityksessä tai lomitustoimessa.

Tuotantoeläinten hoitamisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa on
3.3 Asiakaspalvelu ja työelämätaidot maaseutuyrityksessä tai lomitustoimessa.

Lomitustyön ohjaamisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa on
3.2 Esimiehenä toimiminen maaseutuyrityksessä tai lomitustoimessa.

Maatalouslomittamisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa on
3.3 Asiakaspalvelu ja työelämätaidot maaseutuyrityksessä tai lomitustoimessa.

Sorkkien hoitamisen osaamisalan pakollinen tutkinnon osa on
3.4 Sorkkien hoitaminen.

Valinnaiset tutkinnon osat ovat

- 3.5 Maidon tuottaminen
- 3.6 Naudanlihan tuottaminen
- 3.7 Sianlihan ja porsaiden tuottaminen
- 3.8 Siipikarjanlihan ja munien tuottaminen
- 3.9 Hevosten hoitaminen tuotantoeläintilalla
- 3.10 Turkisten tuottaminen
- 3.11 Lampaanlihan ja villan tuottaminen
- 3.12 Tarhattavien eläinten hoitaminen
- 3.13 Luonnonmukainen kotieläintuotanto
- 3.14 Eläinten kuljettaminen
- 3.15 Tutkinnon osa toisesta ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta.

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammattialan osaamista täydentävä tai syventävä ammatillinen tutkinnon osa toisesta ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Todistuksen tämän tutkinnon osan suorittamisesta antaa kyseisen alan tutkintotoimikunta. Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnosta vastaava tutkintotoimikunta tunnustaa tämän tutkinnon osan osaksi tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkintoa todistuksen perusteella.

3 Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet

Tutkinnon perusteissa vaadittu ammattitaito osoitetaan tutkintotoimikunnan hyväksymän tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnon järjestämissuunnitelman perusteella henkilökohtaistetuissa tutkintotilaisuuksissa aidossa toiminnassa, jolloin tutkinnon suorittaja osoittaa kattavasti tutkinnon perusteiden edellyttämän ammatillisen osaamisen.

Tutkintotilaisuuksissa tutkinnon suorittaja osoittaa valmiuksia ja kykyä soveltaa osaamistaan vaihtelevissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Hän myös osoittaa kykynsä kokemusten arviointiin ja kokemuksista oppimiseen, toimintatapojen uudelleenajatteluun ja uusien toimintatapojen käyttöönottoon.

Arvioijat, jotka on perehdytetty arviointitehtävään, arvioivat tutkinnon suorittajan ammattitaidon tutkintotilaisuuksissa. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Arvioijat arvioivat ja dokumentoivat tutkinnon suorittajan osoittaman osaamisen tutkinnon ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja kriteerien mukaisesti. Tutkinnon suorittajalle annettava palaute arvioinnista on osa hyvää arviointiprosessia. Palaute voidaan antaa tutkinnon suorittajalle esimerkiksi arviointiesityksen tekemisen jälkeen.

Tutkinnon suorittajalle voidaan antaa mahdollisuus täydentää tutkintosuoritustiaan suullisesti. Arvioijat kirjaavat keskustelun aikana tehdyt havainnot arviointilomakkeeseen. Näin varmistetaan tutkintosuoritusten kattavuus ja arvioinnin luotettavuus. Tämä mahdollisuus voidaan järjestää tutkinnon osan suorittamisen yhteydessä tai sitten kun kaikki tutkinnon osien suoritukset on tehty.

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinto arvioidaan tutkinnon osa kerrallaan niin, että tutkinnon suorittajan ammattitaitoa verrataan tutkinnon osan ammattitaitovaatimukseen. Kolmikantainen arvioijaryhmä tekee tutkinnon osan kirjallisen arviointiesityksen tutkintotoimikunnalle sen jälkeen, kun tutkintosuoritukset on tehty kattavasti, luotettavasti ja tutkinnon perusteiden mukaisesti. Kolmikantaisen arvioijaryhmän jäsenet edustavat työnantajia, työntekijöitä ja opettajia.

Erityispiirteet ja huomioitavaa seuraavien tutkinnon osien suorittamisessa:

Siipikarjanlihan ja munien tuottaminen: Eläinsuojelulain (247/1996) 26b §:n (8.4.2011/321) mukaan broilereiden pitäjällä, joka on vähintään 500 linnun hoidosta vastuussa oleva luonnollinen henkilö, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistamaa lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen ja osaamista koskeva todistus, jonka on antanut koulutuksen järjestäjä, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvan järjestää ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta.

Luonnonmukainen kotieläintuotanto: Tutkinnon osa liittyy aina johonkin eläinlajiin tutkinnon osaan, esimerkiksi maidon tuottaminen. Osaaminen voidaan osoittaa tässä tapauksessa yhdessä tutkintotilaisuudessa molempien tutkinnon osien osalta.

Eläinten kuljettaminen: Kaupallisissa eläinkuljetuksissa tarvitaan eläinkuljettajalupa, joita on kahdenlaisia. Lyhyiden eläinkuljetusten luvalla voi kuljettaa eläimiä enintään kahdeksan (8) tunnin ajan ja pitkien kuljetusten eläinkuljettajaluvalla voi kuljettaa eläimiä myös yli kahdeksan tunnin ajan. Eläinkuljettajaluvat ovat voimassa enintään viisi vuotta myöntämispäivästä lukien. Eläinkuljettajaluvan lisäksi yli kahdeksan tunnin kuljetuksiin käytettävässä maantiekuljetusvälineessä on oltava hyväksymistodistus. Kuljetettaessa hevosia, nautoja, lampaita, vuohia, sikoja tai siipikarjaa tarvitsee kuljettaja ja hoitaja pätevyystodistuksen, jota varten tulee olla suoritettuna sekä koulutus että koe. Edellä mainittuja lupia ja todistuksia haetaan oman kotipaikan aluehallintovirastosta.

Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005 eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta eli eläinkuljetusasetus säättää eläinten kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvista kuljetuksista. Lailla eläinten kuljetuksesta (1429/2006) eli eläinkuljetuslailla on pantu täytäntöön eläinkuljetusasetus ja säädetty eläinkuljetusasetuksen ulkopuolelle jäävistä eläinten kuljetuksista.

Edellä mainitut lainsäädännöt muutoksineen tulee ottaa huomioon tutkinnon suorittamisessa.

Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit

Tutkinnon osan työelämän tehtävä- ja taitoalueista muodostetut ammattitaitovaatimukset määritellään seuraavilla sivuilla lihavoidulla tekstillä. Sen alla

ovat vasemmassa sarakkeessa ammattitaitovaatimuksesta johdetut arvioinnin kohteet, jotka ilmaisevat ne ammattitaidon kannalta keskeiset osaamisalueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Oikeanpuoleiseen sarakkeeseen on kirjoitettu arvioinnin kriteerit, jotka määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason. Näiden perusteella arvioidaan tutkintosuorituksen hyväksyminen. Tutkinnon osan jälkeen kuvataan ammattitaidon osoittamistavat.

3.1 Johtaminen ja kehittäminen maaseutuyrityksessä

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida ja kehittää itseään maaseutuyrittäjänä
- toimia työnantajana
- kehittää maaseutuyritystään
- hoitaa maaseutuyritystä tuottavasti
- tehdä sidosryhmäyhteistyötä ja verkostoitua muiden yrittäjien kanssa
- markkinoida ja palvella asiakkaita
- kehittää maaseutuyritystään laatutavoitteiden ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa arvioida ja kehittää itseään maaseutuyrittäjänä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Itsensä johtaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrittelee johtamisen päätavoitteet • arvioi objektiivisesti omia johtajan ominaisuuksiaan ja asettaa sen pohjalta omalle johtajuudelle realistiset kehittymistavoitteet • arvioi onnistumistaan johtajana.
Työhyvinvoinnista huolehtiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi riittävällä tarkkuudella yrityksessä tarvittavan työmäärän ja työn tekemiseen tarvittavan henkilöstön määrän • määrittelee työhuippujen työmäärän ja työvoimatarpeen pitkällä aikavälillä • työllistää ja tarvittaessa käyttää ulkopuolisia palveluita • arvioi työhyvinvoinnin yrityksessä ja hyödyntää työhyvinvointiin liittyviä asiantuntijapalveluita tarvittaessa • käy kuntotestissä tai arvioi muulla tavoin omaa työhyvinvointiaan ja huolehtii työhyvinvointinsa ylläpidosta.

Tuloksekkaan työskentelyn edellytyksistä huolehtiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • organisoii työt tuottavasti • laatii yritystoiminnassa tarvittavia ajankäyttösuunnitelmia • tekee osaamiskartoituksen ja hyödyntää sitä toiminnassaan ja toiminnan kehittämisessä • huolehtii riittävässä määrin yrityksen sisäisestä viestinnästä • hankkii tietoa toimintaympäristöstä etsien keinoja työskentelyn tehostamiseksi • huolehtii omasta eläketurvastaan työuran aikana • toimii ajantasaisen lainsäädännön ja ajankohtaisen tiedon mukaisesti päivittäen tarpeen mukaan osaamistaan.
Tutkinnon suorittaja osaa toimia työnantajana.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Työnantajan ja työntekijän velvollisuuksien noudattaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee alan työehdot, palkkaustavat sekä työnantajan ja työntekijän velvollisuudet ja oikeudet • laskee realistisesti työntekijän palkkaamisesta aiheutuvat kulut • perehdyttää työntekijän antaen selkeät työohjeet tai laatii perehdyttämissuunnitelman • noudattaa vaitiolovelvollisuutta • kunnioittaa kanssaihminen arvoja ja oikeuksia sekä noudattaa tasa-arvon ja tasapuolisuuden periaatteita.
Työturvallisuuden huomioon ottaminen ja työkyvyn ylläpitäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa alan työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita • toimii työnantajan työsuojeluvastuun mukaisesti • hyödyntää tarvittaessa työterveyshuollon palveluja ja ylläpitää työyhteisön toiminta- ja työkykyä.
Työntekijän rekrytoiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää eri rekrytointikanavia tarpeen mukaan • hallitsee riittävässä määrin työhaastatteluprosessin saadakseen kokonaiskuvan työnhakijasta • hoitaa tarvittavan asiakirjaliikenteen.

Tutkinnon suorittaja osaa kehittää maaseutuyritystään.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Toimialan nykytilan arvioiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hankkii tietoa monipuolisin menetelmin toimialansa kehitysuunnista ja niiden vaikutuksista oman yrityksen toimintaan ja kehittämiseen • hyödyntää tuloksellisesti erilaisia tunnuslukuja toimialansa nykytilan analyysissä • seuraa muuttuvan toimintaympäristön vaikutuksia maaseutuyrityttämiseen ja tarvittaessa reagoi muutokseen • kehittää toimivan liikeidean ja testaa sitä • arvioi objektiivisesti yrityksensä keskeisiä asiakas-, sidosryhmä- ja verkostosuhteita sekä niiden merkitystä yritykselle.
Vision laatiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii vision yritystoiminnalleen • ennakoii monipuolisesti tekijöitä, jotka vaikuttavat ja muuttavat yritystoimintaa 5–10 vuoden aikavälillä • arvioi vision vaikutusta taloudelliseen tilanteeseen ja yhtiö- tai yritysmuodon valintaan • arvioi vision vaikutusta tuotantoketjuihin ja -teknologiaan ja logistisiin ratkaisuihin • arvioi asiakkuuksia ja markkinointikanavia ja hyödyntää arviointitietoa toiminnassaan • arvioi vision toteutumiseen tarvittavan henkilöstön määrän ja henkilöstön osaamisen tarpeen ja ottaa sen huomioon yrityksen toiminnassa.
Strategian ja mittareiden laatiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrittää yritykselle ja sen toiminnalle tavoitteet vision saavuttamiseksi • määrittää selkeät tuotantostrategiat vision saavuttamiseksi, kuten ruokintastrategia • määrittää ja aikatauluttaa riittävät toimenpiteet vision saavuttamiseksi • määrittää tuotannon ja talouden mittarit, joita seurataan säännöllisesti.
Riskien kartoittaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii yritykseensä seikkaperäisen riskikartoituksen • hyödyntää riskikartoituksen tuloksia yritystoiminnassaan • käyttää vakuutustarjontaa tarpeen mukaan • ottaa huomioon sopimusoikeuden ja toimii vähintään sopimusten edellyttämällä tavalla.
Yritysmuodon valitseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi kattavasti eri yritysmuotojen soveltuvuutta toiminnalleen • valitsee kokonaistaloudellisesti sopivimman yritysmuodon.

Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa maaseutuyritystä tuottavasti.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotannon suunnitteleminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii yksittäisiä katetuottolaskelmia • laatii yrityksessä tarvittavan budjetin • laatii itse tai yhdessä asiantuntijan kanssa investointikustannuslaskelmia • laatii itse tai yhdessä asiantuntijan kanssa tilan kannattavuuslaskelman • arvioi huolellisesti laskelmien tarpeellisuutta muun muassa tilan elinkaaren mukaan ja valitsee kuhunkin tilanteeseen sopivan • tulkitsee tehtyjä laskelmia objektiivisesti ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.
Tuotantosuunnan mukaisten suunnitelmien tekeminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii itse tai yhdessä asiantuntijan kanssa ruokintasuunnitelmat eri eläinryhmille • laatii itse tai asiantuntijan kanssa jalostussuunnitelman • hyödyntää tietoteknisiä sovelluksia tuotannossa tarpeen mukaan • laatii kirjanpidon tuotantosopimusten edellyttämällä tavalla • kerää tuotannosta tietoa tuotannollisen ja taloudellisen päätöksenteon tueksi • tekee muut tilakohtaiset tuotantoon liittyvät suunnitelmat tavoiteltujen terveys-, tuotos- ja tuottotasojen saavuttamiseksi • laatii tuotantosektorikohtaisen omavalvonnan kuvauksen • laatii itse tai yhdessä asiantuntijan kanssa palontorjunta- ja pelastautumissuunnitelman.
Tuotantoteknologian valitseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertailee eri menetelmiä teknisten, teknologisten ja taloudellisten tekijöiden kannalta valiten tai kehittäen sopivimman työmenetelmän ja -tekniikan muuttuvissa toimintaolosuhteissa • vertailee kattavasti eri teknologiavaihtoehtojen tarvitsemaa työmenekkiä ja suunnittelee työvoiman tarpeen • seuraa säännöllisesti alan teknologian kehitystä ja hyödyntää sitä toiminnassaan • käyttää tehokkaasti oman ammattialansa koneita ja laitteita sekä tekee tarvittaessa koneysteistyötä tai käyttää urakoitsijoita • arvioi likimääräisesti tuotantoketjujen energia- ja kustannustehokkuutta ja tekee ehdotuksia näiden parantamiseksi.
Verotuksen suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee maatalousverotuksen sekä verotuksen antamat mahdollisuudet yrityksensä näkökulmasta • laatii itse tai asiantuntijan kanssa maatalouden kirjanpidon.

Rahoituksen järjestäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> laskee eri rahoitusmuotojen kustannusvaikutuksen hyödyntää eri rahoitusmahdollisuuksia kuhunkin tilanteeseen sopivasti.
Tukien hyödyntäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> hyödyntää alueensa ja tuotantosuuntansa mukaisia maatalouden tuotantotukia hyödyntää alueensa ja tuotantosuuntansa mukaisia investointitukia noudattaa täsmällisesti tukiin liittyviä ehtoja.
Tuotteiden ja palvelujen hankkiminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> hankkii maaseutuyrityksensä tarvitsemia palveluita ja tuotteita kokonaistaloudellisesti toimii tarvittaessa hankintalain mukaan tuotteiden ja palveluiden hankinta- ja myyntitilanteessa.
Tutkinnon suorittaja osaa tehdä sidosryhmäyhteistyötä ja verkostoitua muiden yrittäjien kanssa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Maaseudun yrittämiseen liittyvän yhteistyöverkoston luominen ja ylläpitäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> kartoittaa nykyiset ja mahdolliset verkostokumppanuudet oman toimintansa kannalta kokoaa työtään edistävän yhteistyöverkoston hyödyntää yhteistyöverkostaan yrittäjyyden edistämisessä osallistuu aktiivisesti kokemusten vaihtoon, ratkaisujen löytämiseen sekä ideoiden kehittämiseen toimii rakentavasti oman verkostoyhteistyön kehittämiseksi toimii yhteistyössä oman alansa, tuotantosuuntansa ja alueensa sidosryhmien kanssa verkostoituu muiden yrittäjien kanssa molemminpuolisen hyödyn edistämiseksi ja toimii luotettavana yhteistyökumppanina kehittää omaa osaamistaan itsearvioinnin ja vertaisoppimisen avulla sekä asiantuntijoita hyödyntäen.
Tutkinnon suorittaja osaa markkinoida ja palvella asiakkaita.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Markkinoinnin toteuttaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> laatii markkinointisuunnitelman vuositasolla ja pidemmällä aikavälillä yrityksensä tarpeiden mukaisesti laatii markkinoinnista aiheutuvan kattavan kuluselvityksen hinnoittelee ja kilpailuttaa tuotteen tai palvelun kannattavasti laatii tietotekniikkaa hyödyntäen asianmukaisen tarjouspyynnön, tarjouksen ja laskun hyödyntää erilaisia sähköisiä järjestelmiä yrityksen markkinoinnissa ja viestinnässä.

Asiakaslähtöinen toiminta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • huomioi asiakaspalvelun näkökohdat maatilayrityksen tarpeiden mukaan ja reagoi asiakaspalautteeseen • toimii luontevasti henkilökohtaisessa asiakaspalvelutilanteessa asiakkaan tarpeet huomioiden • tuo omaa ammattialaansa esille myönteisesti asiakas- ja sidosryhmäyhteistyössä • kommunikoi neuvottelutilanteessa ymmärrettävästi ja vuorovaikutteisesti toisella kotimaisella ja vieraalla kielellä.
Tutkinnon suorittaja osaa kehittää maaseutuyritystään laatutavoitteiden ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Laadukas ja kestävän kehityksen mukainen toiminta yrityksen toiminnan suunnittelussa	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii tuotannolle asettamiensa laatutavoitteiden mukaisesti • suunnittelee toimintansa kokonaisvaltaisesti kestävän kehityksen näkökohtien pohjalta • perustaa toimintansa avoimuuteen, rehellisyyteen ja vastuuseen tuottaessaan palveluja tai tuotteita • toimii sitoutuneesti ja arvostaa ammattiaan maaseudun elinvoimaisuuden ja paikalliskulttuurin edistämiseksi • huomioi toiminnassaan tarvittavat laatu- ja ympäristöjärjestelmät • käyttää vettä säästäviä menetelmiä ja suojelee olemassa olevia vesivarantoja • käyttää ravinteita vastuullisesti • edistää toiminnassaan koneiden ja laitteiden energiatehokkuutta ja suosii mahdollisuuksien mukaan uusiutuvaa energiaa • kierrättää ja lajittelee tilalla syntyviä jätteitä • toimii jätehuoltomäärysten mukaisesti • arvioi toiminnastaan syntyviä ilmastovaikutuksia pyrkien niiden vähentämiseen • arvioi kattavasti maatalousympäristön monimuotoisuuskohteita ja ylläpitää niitä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Tutkinnon osan suorituksessa voidaan painottaa maaseutuyrityksen ja sen tuotantosuunnan mukaan esimerkiksi markkinointia, työnantajana toimimista tai sidosryhmäyhteistyötä. Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa arvioimalla omaa johtajuuttaan sekä tekemällä liiketoiminta-

suunnitelman ja tarvittavat yrityskohtaiset muun muassa kotieläinten hoitoon ja ruokintaan liittyvät suunnitelmat. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien avulla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista sekä tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.2 Esimiehenä toimiminen maaseutuyrityksessä tai lomitustoimessa

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- toimia esimiehenä
- toimia työyhteisössä työnopastajana ja asiakaspalvelussa oman roolinsa mukaisesti
- toimia työnantajana
- kehittää yrityksen tai työyhteisön toimintaa.

Arviointi (arviointien kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa toimia esimiehenä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Töiden suunnitteleminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työtehtävät ja työajan käytön tasapuolisesti • mitoittaa työtehtävät oikein suhteessa aika- ja työntekijäresursseihin • huomioi suunnittelussa työmatkakulut ja rasituksen • käyttää tietoteknisiä sovelluksia ja ratkaisuja työsuunnitelmien laadinnassa tarpeen mukaan.
Töiden organisoiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee töiden tärkeysjärjestyksen ja järjestelee työt nopeasti, taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti • hyödyntää töiden organisoinnissa työntekijöiden erityisosaamisen • hyödyntää kehityskeskusteluissa sovittuja tavoitteita työn organisoinnissa.

Töiden johtaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja analysoi erilaisten tunnuslukujen perusteella yrityksen tai työyhteisön toiminnan laatua, suorituskykyä ja tuottavuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin • kehittää yrityksen tai työyhteisön toimintaa erilaisten tunnuslukujen perusteella • arvioi yrityksen tai työyhteisön osaamistarpeita sopien yksilöllisistä kehittymissuunnitelmista • suhtautuu rakentavasti saamaansa palautteeseen ja arvioi kriittisesti omaa toimintaansa esimiehenä kehittämällä sitä tarpeen mukaan • arvioi toiminnan ympäristö- ja muita riskejä tekemällä riskianalyysin realistisesti • minimoi energian- ja muiden resurssien kulutuksen • painottaa hankinnoissa ympäristömerkinnällä varustettuja tarvikkeita ja koneita.
Tutkinnon suorittaja osaa toimia työyhteisössä työnopastajana ja asiakaspalvelussa oman roolinsa mukaisesti.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Työhön opastaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii perehdytysuunnitelman • järjestää työntekijän perehdyttämisen • opastaa ja ohjaa työntekijää työtehtäviin myös omalla esimerkillään • tukee ja ohjaa tarvittaessa eri kulttuuritaustoista tulleiden työntekijöiden sopeutumista työelämään • suhteuttaa työtehtävät työntekijän osaamistason mukaan.
Työyhteisössä toimiminen ja vuorovaikutustaidot	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii ryhmässä ja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja toisten osapuolten näkemyksiä ja oikeuksia kunnioittaen • käyttää sujuvaa kokous- ja neuvottelutekniikkaa • hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan • huomioi työyhteisön jäsenten työ- ym. toimintojen kehittämisalotteet • antaa rakentavaa ja kannustavaa palautetta • toimii tilanneherkästi ja joustavasti sekä tuottaa uusia luovia ratkaisuja työyhteisön toimivuuden parantamiseksi • toimii erilaisissa tilanteissa huomioiden ihmisten erilaisuuden ja eri kulttuurit • kommunikoi ymmärrettävästi ja vuorovaikutteisesti toisella kotimaisella ja vieraalla kielellä • toimii puolueettomasti ja eri osapuolia tyydyttävää ratkaisua hakien erilaisissa ristiriita- ja ongelmatilanteissa • laatii tiedotteita, asiakirjoja tai raportteja sujuvasti ymmärrettävällä kielellä.

Asiakaslähtöisesti toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrittää sisäiset ja ulkoiset asiakkaat ja kohderyhmät • selvittää asiakkaan tarpeen vuorovaikutteisesti ja tarvittaessa laatii palvelusuunnitelman • kerää järjestelmällisesti asiakaspalautetta organisaation tai työyhteisön toiminnasta • analysoi asiakaspalautetta työyhteisön kanssa ja sopii kehittämistoimista, tavoitteista ja aikatauluista.
Tutkinnon suorittaja osaa toimia työnantajana.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Työntekijöiden rekrytointi	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää eri rekrytointikanavia tarpeen mukaan • huolehtii tarvittavasta asiakirjaliikenteestä (kotimainen tai ulkomainen työntekijä) • toimii työhönottolanteessa roolinsa ja lainsäädännön edellyttämällä tavalla • osaa laatia kirjallisen työsopimuksen.
Työlainsäädännön ja sopimusten noudattaminen ja valvonta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii työlainsäädännön ja työehtosopimusten velvoitteiden mukaisesti • kertoo selkeästi työntekijälle työhön liittyvät vastuut, velvollisuudet ja oikeudet • tekee työolosuhdekartoituksen.
Työkyvyn ja -hyvinvoinnin ylläpitäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ylläpitää aktiivisesti omaa ja henkilöstön työkykyä ja jaksamista • edistää toiminnallaan työyhteisön terveyttä ja hyvinvointia • käyttää itse ja kannustaa henkilöstöä käyttämään työterveyshuollon palveluita tarvittaessa • huolehtii omasta eläketurvastaan työuran aikana • käyttää erilaisia kannustinjärjestelmiä sekä työnohjauksen mahdollisuuksia henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Tutkinnon suorittaja osaa kehittää yrityksen tai työyhteisön toimintaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Yrityksen tai työyhteisön kehittämissuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrittelee keskeiset ja tarpeelliset yrityksen tai työyhteisön kehittämiskohteet asettaen ne tärkeysjärjestyksen • laatii alustavan kehittämissuunnitelman, joka sisältää kehittämiskohteet tavoitteineen aikataulutettuna 3–5 vuodelle • määrittää tarvittaessa kehittämissuunnitelman tiedottamisen, resurssit ja kustannusarvion realistisesti • tekee strategisia valintoja toiminnan laadun ja kehittämisen varmistamiseksi • käynnistää lyhyen aikavälin kehittämistoimia muutosten aikaansaamiseksi • käyttää tarvittaessa asiantuntija-apua, sidosryhmiä ja työyhteisöä palvelujen ja toiminnan kehittämisessä.
Oman osaamisen kehittäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi osaamistaan suhteessa johtamisen edellyttämiin osaamisvaatimuksiin • seuraa oman toimialansa kehitystä eri tietolähteitä hyödyntäen • hyödyntää ajankohtaista tietoa oman työnsä ja työyhteisön kehittämisessä • tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämisalueensa ja laatii oman työn kehittämissuunnitelman • toimii ajantasaisen lainsäädännön ja ajankohtaisen tiedon mukaisesti päivittäen tarpeen mukaan osaamistaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Tutkintotilaisuuksia voivat olla esimerkiksi työntekijän perehdyttäminen, työntekijän rekrytointi, yrityksen kehittämissuunnitelman laatiminen, työyhteisön koulutussuunnitelman laatiminen, työvuorojen suunnittelu, tunnuslukujen analysoiminen ja toimenpiteet näiden perusteella, työolosuhteiden kartoittaminen, palautteen kerääminen, analysoiminen ja toimenpiteiden määrittäminen tai TYHY-suunnitelman laatiminen. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearviointin avulla. Arviointuina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.3 Asiakaspalvelu- ja työelämätaidot maaseuturyityksessä tai lomitustoimessa

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- toimia työyhteisössä
- käyttää tietotekniikkaa ja raportoida
- ylläpitää ja kehittää omaa osaamistaan ja työhyvinvointiaan
- opastaa muita työntekijöitä.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa toimia asiakaspalvelutilanteissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakkuuksien hankkiminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• kertoo myönteisellä tavalla asiakkaille ja sidosryhmille toimialansa tai yrityksensä tuotteista ja palveluista• toimii asiakkuuksien hankkimisessa ja kohderyhmien tavoittamisessa yhteistyössä sidosryhmien kanssa oman vastualueensa mukaisesti• toimii yrittäjämäisesti ja tulosvastuullisesti.
Asiakkaan palveleminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• kohtaa asiakkaan arvostusta ja palvelualltiutta osoittaen (muun muassa tervehtiminen, esittäytyminen ja sanaton viestintä)• kuuntelee asiakasta ja perehtyy asiakkaan tarpeisiin ja toiveisiin tekemällä muistiinpanoja ja esittämällä tarkentavia kysymyksiä tarpeen mukaan• toimii ystävällisesti, aloitteellisesti ja yrittäjämäisesti asiakaspalvelutilanteessa• noudattaa vaitiolovelvollisuutta• toimii asiakkaan ohjeiden ja tuotannolle asettamien tavoitteiden mukaisesti• tuo myönteisesti ja rakentavasti esille omat mielipiteensä.
Asiakkuuksien kehittäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• kehittää asiakassuhteita keräämällä aktiivisesti palautetta työstään• hoitaa reklamaatiot ohjeiden mukaan ja korjaa ja kehittää toimintaansa niiden pohjalta.

Tutkinnon suorittaja osaa toimia työyhteisössä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Työyhteisön toimintaperiaatteiden noudattaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työyhteisönsä toimintaperiaatteita ja arvoja vastuualueensa ja työtehtävänsä edellyttämällä tavalla • kertoo ytimekkäästi työyhteisön toimintaperiaatteista ja arvoista sidosryhmille, asiakkaille ja työyhteisön jäsenille tarvittaessa • osallistuu ja sitoutuu oman roolinsa mukaisesti maatalousyrityksen ja työnantajansa tavoitteiden toteuttamiseen • toimii työntekijälle kuuluvien vastuiden, velvollisuuksien ja oikeuksien edellyttämällä tavalla vastuuntuntoisesti, oma-aloitteisesti ja kustannustehokkaasti • noudattaa omaa toimialaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä • toimii alansa eettisten periaatteiden mukaisesti • toimii laatujärjestelmän mukaan ja osallistuu aktiivisesti laatujärjestelmän kehittämiseen • toimii ympäristövastuullisesti ja edistää kestäväen kehityksen periaatteiden toteutumista • minimoi energian- ja muiden resurssien kulutuksen • huolehtii työympäristönsä turvallisuudesta, siisteydestä ja viihtyisyydestä.
Työyhteisön jäsenenä toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osallistuu säännöllisesti kokouksiin ja työpaikkalalavereihin • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti kokouksissa ja työpaikkalalavereissa • ilmaisee oman mielipiteensä rakentavasti ottaen huomioon muiden näkökannat • arvostaa omaa työtään ja antaa arvon myös muiden työpanokselle, esimerkiksi antamalla palautetta • kommunikoi ymmärrettävästi ja vuorovaikutteisesti toisella kotimaisella ja vieraalla kielellä • toimii tasa-arvoisesti hyväksyen erilaisuuden ja eri kulttuureista tulevat työyhteisön jäsenet • luo käyttäytymisellään positiivista ja luottamuksellista ilmapiiriä työyhteisössään.

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tietotekniikkaa ja raportoida.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tietotekniikan käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää sähköpostia, internetiä ja muita työssä tarvittavia tietokoneohjelmia työtehtävien edellyttämällä tavalla • käyttää luontevasti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia viestintävälineitä ja -kanavia • käyttää omaan työhönsä liittyviä erityissovelluksia tarpeen mukaan.
Raportoiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii alkutuotannolle asetetun ketjuinformaation edellyttämällä tavalla • raportoi sekä organisaationsa että työkohteensa laatujärjestelmän mukaisesti • raportoi säännöllisesti ja tarkoituksenmukaisesti työyhteisölle, työnantajalle ja asiakkaille sovittujen toimintatapojen mukaan.
Tutkinnon suorittaja osaa ylläpitää ja kehittää omaa osaamistaan ja työhyvinvointiaan.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kantaa vastuuta työnsä kehittämisestä ymmärtäen oman alansa ammattitaitovaatimukset • hankkii tietoa alan ammattikirjallisuudesta, tietoverkosta, asiantuntijoilta ja täydennyskoulutuksista tarpeen mukaan arvioiden hankkimansa tiedon käyttökelpoisuutta • arvioi ja kehittää omaa osaamistaan yhteistyössä esimiehensä kanssa • kehittää ammattitaitoaan suunnitelmallisesti saamansa palautteen ja itsearvioinnin perusteella • toimii ajantasaisen lainsäädännön ja ajankohtaisen tiedon mukaisesti päivittäen tarpeen mukaan osaamistaan.
Työkyvyn ja -hyvinvoinnin ylläpitäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään realistisesti • asettaa työtehtävät tärkeysjärjestykseen • käyttää työterveyshuollon palveluita tarvittaessa • huolehtii omasta eläketurvastaan työuran aikana • ennaltaehkäisee työ- ja toimintakykynsä alenemisen muun muassa kiinnittämällä huomiota työergonomiaan ja työturvallisuuteen • käyttää työssään tarkoituksenmukaisia suojaamia.

Tutkinnon suorittaja osaa opastaa muita työntekijöitä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Perehdytys- ja opastustaidot	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuo myönteisesti esille oman osaamisensa jakaen asiantuntemuksensa työyhteisön hyödyksi • opastaa toisia työntekijöitä työtehtäviin • kannustaa perehdytettävää uuden oppimiseen • huomioi ihmisten erilaisuuden toimien tilanneherkästi ja hienotunteisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Tutkintotilaisuuksia voivat olla esimerkiksi eläinlääkärin, seminologin ym. tilaaminen ja käynti, työntekijän perehdyttäminen, opastaminen, raportointi ja lomitustehtävissä toimiminen sekä lomitustehtävän vastaanotto, aloittaminen ja lopettaminen. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearvioinnin avulla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioituista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.4 Sorkkien hoitaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- huolehtia työvälineistään
- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- hoitaa sorkkia
- tehdä tarvittavan kirjanpidon ja käyttää laatujärjestelmää sekä toimia kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia työvälineistään.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Sorkkahoitotelineen käyttäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• laittaa sorkkahoitotelineen asianmukaiseen paikkaan eläinten siirtämistä huomioiden• huolehtii telineen käyttöturvallisuudesta, kunnosta ja siisteydestä• pesee ja desinfioi oikeilla aineilla sorkkahoitoparren ja muut työvälineet.
Kulmahiomakoneen ja muiden työvälineiden kunnon ylläpitäminen ja huoltaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• huolehtii kulmahiomakoneen käyttöturvallisuudesta ja kunnosta• huolehtii muiden työvälineiden käyttöturvallisuudesta ja kunnosta• kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen.
Tutkinnon suorittaja osaa toimia asiakaspalvelutilanteissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaspalvelu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• kertoo asiakkaille palveluista ja tuotteista vuorovaikutteisesti tilan ja eläinten tarpeet huomioiden• arvostaa ja kehittää aktiivisesti asiakassuhteita• ottaa aktiivisesti vastaan palautetta ja kehittää toimintaansa palautteen pohjalta• kommunikoi ymmärrettävästi ja vuorovaikutteisesti toisella kotimaisella ja vieraalla kielellä• ohjaa asiakkaan tarvittaessa oikealle asiantuntijalle• noudattaa vaitiolovelvollisuutta.

Sorkkien tarkkailuun ja hoitamiseen opastaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • opastaa selkeästi karjan omistajaa tai hoitajaa sorkkien tarkkailemiseen ja Tutkinnon suorittaja • hoitotarpeen määrittämiseen • kertoo asiakkaille sorkkasairauksien syistä (ruokinnalliset, rakenteelliset ym. tekijät) ja ennaltaehkäisystä asiantuntevasti.
Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa sorkkia.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Sorkkien hoitamisen tarpeen määrittäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi sorkkien hoidon tarpeellisuutta ulkoisten oireiden perusteella • tunnistaa tavallisimmat sorkkien sairaudet ja tietää niiden syyt • arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta sorkkasairauksissa • käyttää tarvittaessa asiantuntija-apua ongelmatilanteissa.
Sorkkien hoitotyö	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hoitaa sorkkia sujuvasti ja oikeassa järjestyksessä • suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään realistisesti • valitsee ja käyttää välineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti • asentaa sorkkakengän ja vastaavia tuotteita • käsittelee ja hoitaa eläimiä rauhallisesti ottaen huomioon niiden fysiologiset tarpeet, lajinmukaisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön • noudattaa työhygieniaa ennaltaehkäisten tarttuvien eläintauteja • ennaltaehkäisee toiminnallaan tarttuvien sorkkasairauksien leviämistä • edistää toiminnallaan eläinten hyvinvointia • toimii tuottamatta eläimille tarpeetonta kipua ja kärsimystä • käsittelee jätteitä ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.
Työturvallisuuden noudattaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti • käyttää tarvittavia suojavarusteita • ylläpitää työ- ja toimintakykyään esimerkiksi taukoliikunnan avulla (elvyttävät liikkeet).

Tutkinnon suorittaja osaa tehdä tarvittavan kirjanpidon ja käyttää laatujärjestelmää sekä toimia kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Hoitotietojen ja havaintojen kirjaaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • pitää kirjaa tekemistään hoidoista järjestelmällisesti • kirjaa sorkkaterveyteen liittyvistä havainnoistaan järjestelmällisesti.
Laatujärjestelmän käyttäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ylläpitää ja kehittää laatujärjestelmää tarpeen mukaan • huolehtii omasta ammattiosaamisestaan ja sen kehittamisestä alan muutoksen huomioon ottaen • toimii ajantasaisen lainsäädännön ja ajankohtaisen tiedon mukaisesti päivittäen tarpeen mukaan osaamistaan.
Kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti toimiminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ottaa kestäväen kehityksen näkökohdat huomioon kattavasti toiminnassaan • perustaa toimintansa avoimuuteen, rehellisyyteen ja vastuullisuuteen • toimii sitoutuneesti ja arvostaa ammattiaan • toimii jätehuoltomääräysten mukaisesti • minimoi resurssien kulutuksen.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa hoitamalla sorkkia käytännön työtehtävissä. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää haastatteluilla ja prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla, joita voivat olla esimerkiksi hoitotoimenpiteiden dokumentointi, kirjallinen työjärjestyssuunnitelma perusteluineen ja laatujärjestelmän kuvaaminen. Lisäksi tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuoritustaan muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearvioinnin avulla. Arviointuina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.5 Maidon tuottaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella maidontuotantotilan työt ja toimia eri työvaiheissa
- tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja lypsykarjaa sekä huomaa poikkeamat
- lypsää ja hoitaa lypsykarjaa
- toteuttaa ruokintasuunnitelmaa
- käyttää lypsykarjan ruokinnassa, hoidossa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta
- huolehtia lypsykarjan hyvinvoinnista.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella maidontuotantotilan työt ja toimia eri työvaiheissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Maidontuotantotilan töiden suunnittelu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• suunnittelee maidontuotantotilan työt ottaen huomioon päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosirytmien• ottaa huomioon työtehtävien kiireellisyys- ja tärkeysjärjestyksen• suunnittelee työt tilalle asetettujen tavoitteiden ja lypsykarjaa koskevien viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti• käyttää suunnittelussa ennakoivaa työtötettä• hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaistahot ja koulutus).

Maidontuotantotilan töiden toteutus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyy sujuvasti työstä toiseen • huolehtii työvälineistään tunnollisesti • toimii laatujärjestelmän mukaisesti, edistää laatua sekä pyrkii ennaltaehkäisemään poikkeamat • toimii ja dokumentoi elintarvikelainsäädännön, eläinsuojelulainsäädännön ja omavalvonnan edellyttämällä tavalla • käyttää tarvittavia henkilökohtaisia suojaamia ja suojavaatetusta • työskentelee ergonomisesti oikein • ylläpitää omaa osaamistaan, työkykyään ja jaksamistaan aktiivisesti • lajittelee, säilyttää ja kierrättää tuotannossa syntyviä jätteitä oikeaoppisesti • käsittelee lypsykarjan rehuja ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen • osaa käsitellä kuolleita eläimiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla • valitsee lypsykarjan ja navetan hoito- ja huoltotoimenpiteisiin tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja pesuaineet • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.
Tutkinnon suorittaja osaa tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja lypsykarjaa sekä huomaa poikkeamat.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotanto-olosuhteiden tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee ja arvioi tuotanto-olosuhteita eläinten hyvinvoinnin sekä työympäristön kannalta • vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin säätöjen ja rakenteiden avulla • käyttää tarvittaessa sammuttimia, pääkytkimiä ja -hanoja (palontorjunta, sähkö, vesi).
Eläinten tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee eläinten käyttäytymistä, terveydentilaa ja lisääntymiskiertoa säännöllisesti • tunnistaa poikkeavuudet eläinten käyttäytymisessä ja ryhtyy sen perusteella jatkotoimenpiteisiin (siemennys, astutus, eläinlääkäri, poikiminen, muu hoito) • tekee kuntoluokituksen • käyttää jalostussuunnitelmaa ja tarvittaessa valitsee keinosiemennyssonnin.

Tutkinnon suorittaja osaa lypsää ja hoitaa lypsykarjaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Lypsyyn valmistautuminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee lypsyn aloitustoimenpiteet sujuvasti ja asianmukaisessa järjestyksessä (esimerkiksi eläinten erottelu ja siirto, lypsuvälineiden laittaminen valmiiksi) • tarkistaa lypsyyntä ja maidon käsittelyyn liittyvien koneiden ja laitteiden toimivuuden (maitotankki, lypsykone).
Lypsytyö	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käsittelee eläimiä rauhallisesti ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön • valmistaa lehmän tai kutun lypsya varten huolellisesti ja hygieenisesti sekä ajoittaa esikäsitteilyn oikein ottaen huomioon maidonantirefleksin • tarkkailee maidon laatua alkusuihkeiden ja solutestin avulla • tekee päätöksen milloin maito ei täytä laatukriteerejä ja pitää lypsää erikseen • tarkkailee maitomäärää suhteessa lehmän tuotantovaiheeseen • kiinnittää lypsykoneen oikea-aikaisesti ja hygieenisesti • välttää tyhjälypsya lopettaessaan lypsyt • tekee tarvittaessa mittalypsyt • noudattaa lypsytöissä hyvää työergonomiaa ja työturvallisuutta.
Hoitotyöt	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee eläinten hoitotyöt sujuvasti ja asianmukaisessa järjestyksessä tuotantohygieniaa ja työturvallisuutta noudattaen • määrittää poikimistilanteessa poikimisavun antamisen tarpeen • hoitaa vastasyntynyttä vasikkaa tai kiliä huolellisesti • edesauttaa vasikkaa tai kiliä hyvällä alkuhoidolla kehittämään vastustuskykyä ja kehittymään märehijäksi • käsittelee ja hoitaa lypsy- ja nuorkarjaa ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön.
Lypsykarjan hoidossa tarvittavan tuotantoautomaatiikan käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää tilalla olevia automaatioon perustuvia järjestelmiä ohjeiden mukaisesti • hyödyntää tuotantoautomaation avulla saatavaa tietoa eläinten hyvinvoinnin seurannassa ja hoidossa (esimerkiksi maidon määrän ja utareterveyden seuranta) • määrittelee raja-arvot, milloin pitää ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin (esimerkiksi lypsyrobotin hälytykset, tankkimaidon lämpötila, maitomäärät).

Eläinten merkintä ja rekisteröinti	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> merkitsee ja rekisteröi eläimen sekä muutokset sen elinkaaren aikana lain edellyttämän ajan ja tavan mukaisesti käyttää AUTE- tai muuta asianmukaista järjestelmää eläinten hoitomerkinnsä.
Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa ruokintasuunnitelmaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Rehujen valinta	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> valitsee ruokintasuunnitelman mukaiset rehut huolehtii rehuja hankkiessaan, että tuontirehut ja -rehuaineet ovat Eläintautien torjuntayhdistyksen (ETT) positiivilistalta löytyvien yritysten rehuja tai muuten dokumentoidusti tutkittuja salmonellan varalta ennen käyttöönottoa määrittelee kivennäisten, väki- ja karkearehujen käyttötarkoitukset ja -määrät pääpiirteittäin nautojen eri tuotantovaiheissa.
Rehujen laadun tarkkailu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> erottaa hyvät ja huonot rehut ja varmistaa lypsykarjalle laadukkaimmat rehut karsii tarvittaessa pilaantuneet ja lannan saastuttamat rehut ennaltaehkäisee muiden kotieläinten, jyrssiöiden ja lintujen ulosteiden joutumista rehuihin, juomaveteen ja kotieläintiloihin osaa ottaa edustavat rehunäytteet ja toimittaa ne analysoitavaksi.
Ruokintatyö	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> ruokkii ruokintasuunnitelman mukaan pyrkii ruokinnassa terveelliseen, taloudelliseen ja tarkkaan ruokintaan ja arvioi suunnitelmaa näillä perusteilla huolehtii ruokintatöissä tuotantohygieniasta noudattaa työturvallisuutta ja hyvää työergonomiia.
Tutkinnon suorittaja osaa käyttää lypsykarjan ruokinnassa, hoidossa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Koneiden ja laitteiden käyttäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tekee koneen ajoonlähtötarkastuksen käyttää sujuvasti ja turvallisesti lypsykarjan rehujen siirrossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita (esimerkiksi traktori, peräkärri, etukuormaaja, pienkuormaaja, rehunjakovaunu, niitoruokintakoneet, täyttöpurkain) käyttää tarvittaessa paalisilppuria, lumen aurauskalustoa sekä aggregaattia seuraa laitteiden käyttökuntoa sekä tekee päivittäiset huolto- ja korjaustoimenpiteet ja tilaa tarvittaessa huollon.

Ruokinta-automaatiikan käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää tilalla olevia automaatioon perustuvia ruokintajärjestelmiä • hyödyntää niistä saatavaa tietoa eläinten hyvinvoinnin seurannassa ja hoidossa ja tekee tarvittavat muutostoimenpiteet (esimerkiksi rehunkulutuksen seuranta, kalibrointi, juottoautomaatiikka).
Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia lypsykarjan hyvinvoinnista.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläintautien ennaltaehkäiseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa tilan terveydenhoitosuunnitelmaa ja -sopimusta • käyttää roolinsa mukaisesti nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmää (Naseva) • pitää kirjanpitoa muista lääkkeistä viranomaisten vaatimalla tavalla • ennaltaehkäisee sairauksia ja edistää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä ottamalla huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet • vähentää tautiriskejä noudattamalla tuotantohygieniaa, kuten tautisulku, jalkineiden ja työvaatteiden puhdistus, käsihygienia, 48 tunnin sääntö ulkomailta palattaessa sekä ostaeläinten karanteeni.
Sairaana eläimen hoitaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa sairaan eläimen, antaa ensiavun ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta • kutsuu tarvittaessa eläinlääkärin ja selvittää käyntiä varten perustiedot nautan voinnista (kuume, ulostaminen, liikuntakyky, märehminen, syöminen, maitonäyte) • tarvittaessa varautuu eläinlääkärin käyntiä varten (esimerkiksi eläimen eristäminen) ja avustaa toimenpiteissä • säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työskentelemällä lypsykarjanavetassa käytännön työtehtävissä. Tila voi olla joko lypsylehmä- tai lypsyvuohitila. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla ja muilla kirjallisilla tuotoksilla sekä haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearvioinnin avulla. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.6 Naudanlihan tuottaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella työt ja toimia emolehmä- ja naudanlihantuotantotilan eri työvaiheissa
- tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja nautakarjaa sekä huomaa poikkeamat
- hoitaa emolehmiä, lihanautoja tai molempia
- toteuttaa emolehmien, lihanautojen tai molempien ruokintasuunnitelmaa
- käyttää tavallisimpia nautakarjan hoidossa, ruokinnassa sekä eläinten käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta
- huolehtia nautojen hyvinvoinnista.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella työt ja toimia emolehmä- ja naudanlihantuotantotilan eri työvaiheissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Emolehmä- ja naudanlihantuotantotilan töiden suunnittelu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• suunnittelee emolehmä- ja naudanlihantuotantotilan työt ottaen huomioon päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosirytmien• ottaa huomioon työtehtävien kiireellisyys- ja tärkeysjärjestyksen• suunnittelee työt tilalle asetettujen tavoitteiden ja nautoja koskevien viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti• käyttää suunnittelussa ennakoivaa työotetta• hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaistahot ja koulutus).

Emolehmä- ja naudanlihantuotantotilan töiden toteutus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyy sujuvasti työstä toiseen • huolehtii työvälineistään tunnollisesti • toimii laatujärjestelmän mukaisesti, edistää laatua sekä pyrkii ennaltaehkäisemään poikkeamat • toimii ja dokumentoi elintarvikelainsäädännön, eläinsuojelulainsäädännön ja omavalvonnan edellyttämällä tavalla • käyttää tarvittavia henkilökohtaisia suojaimia ja suojavaatetusta • työskentelee ergonomisesti oikein • ylläpitää omaa osaamistaan, työkykyään ja jaksamistaan aktiivisesti • lajittelee, säilyttää ja kierrättää tuotannossa syntyviä jätteitä oikeaoppisesti • käsittelee nautakarjan rehuja ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen • osaa käsitellä kuolleita eläimiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla • valitsee tuotantotilojen hoito- ja huoltotoimenpiteisiin tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja pesuaineet • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.
Tutkinnon suorittaja osaa tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja nautakarjaa sekä huomaa poikkeamat.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotanto-olosuhteiden tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee ja arvioi tuotanto-olosuhteita eläinten hyvinvoinnin sekä työympäristön kannalta • vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin säätöjen ja rakenteiden avulla • käyttää tarvittaessa sammuttimia, pääkytkimiä ja -hanoja (palontorjunta, sähkö, vesi).
Eläinten tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee eläinten käyttäytymistä, terveydentilaa ja lisääntymiskiertoa säännöllisesti • tunnistaa poikkeavuudet eläinten käyttäytymisessä ja ryhtyy sen perusteella jatkotoimenpiteisiin (siemennys, astutus, eläinlääkäri, poikiminen, muu hoito) • tekee kuntoluokituksen tarvittaessa • käyttää jalostussuunnitelmaa ja tarvittaessa valitsee keinosiemennyssonnin.

Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa emolehmiä, lihanautoja tai molempia.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Hoitotyöt	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • koneita apuna käyttäen siirtää, käsittelee ja jakaa rehut pellolta tai välivarastosta nautojen syötäväksi • tekee eläinten hoitotyöt sujuvasti ja asianmukaisessa järjestyksessä tuotantohygieniaa, työturvallisuutta ja työergonomiaa noudattaen • määrittää poikimistilanteessa poikimisavun antamisen tarpeen • hoitaa vastasyntynyttä vasikkaa huolellisesti • edesauttaa vasikkaa hyvällä alkuhoidolla kehittämään vastustuskykyä ja kehittymään märehijäksi • vieroittaa vasikat oikea-aikaisesti • suunnittelee, tekee ja korjaa nautojen aitausta • käsittelee ja hoitaa eläimiä rauhallisesti ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön.
Nautojen merkintä ja rekisteröinti	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • merkitsee ja rekisteröi eläimen sekä muutokset sen elinkaaren aikana lain edellyttämän ajan ja tavan mukaisesti • merkitsee erityistoimenpiteitä tai tarkkailua vaativat eläimet.
Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa emolehmien, lihanautojen tai molempien ruokintasuunnitelmaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Rehujen valinta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • valitsee ruokintasuunnitelman mukaiset rehut • huolehtii rehuja hankkiessaan, että tuontirehut ja -rehuaineet ovat Eläintautien torjuntayhdistyksen (ETT) positiivilistalta löytyvien yritysten rehuja tai muuten dokumentoidusti tutkittuja salmonellan varalta ennen käyttöönottoa • määrittelee kivennäisten, väki- ja karkearehujen käyttötarkoitukset ja -määrät pääpiirteittäin nautojen eri tuotantovaiheessa.
Rehujen laadun tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • erottaa hyvät ja huonot rehut • karsii tarvittaessa pilaantuneet rehut ja lannan saastuttamat rehut • ennaltaehkäisee muiden kotieläinten, jyrsiöiden ja lintujen ulosteiden joutumista rehuihin, juomaveteen ja kotieläintiloihin • valitsee ryhmille tuotantovaiheen mukaisesti perustellut rehut • osaa ottaa edustavat rehunäytteet ja toimittaa ne analysoitavaksi.
Ruokintatyö	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ruokkii ruokintasuunnitelman mukaan • pyrkii ruokinnassa terveelliseen, taloudelliseen ja tarkkaan ruokintaan ja arvioi suunnitelmaa näillä perusteilla • huolehtii ruokintatöissä tuotantohygieniasta • noudattaa työturvallisuutta ja hyvää työergonomiaa.

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tavallisimpia nautakarjan hoidossa, ruokinnassa sekä eläinten käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Nautakarjan hoidossa ja ruokinnassa tarvittavien koneiden ja laitteiden käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee koneen ajonlähtötarkastuksen • käyttää sujuvasti ja turvallisesti nautakarjan hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita (esimerkiksi traktori, peräkärri, etukuormaaja, pienkuormaaja, rehunjakovaunu, niittoruokintakoneet, täyttöpurkain) • käyttää tarvittaessa paalisilppuria, lumen aurauskalustoa sekä aggregaattia • seuraa laitteiden käyttökuntoa sekä tekee päivittäiset huolto- ja korjaustoimenpiteet ja tilaa huollon tarvittaessa.
Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia nautojen hyvinvoinnista.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläintautien ennaltaehkäiseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa tilan terveydenhoitosuunnitelmaa ja -sopimusta • käyttää roolinsa mukaisesti nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmää (Naseva) • pitää kirjanpitoa muista lääkkeistä viranomaisten vaatimalla tavalla • ennaltaehkäisee sairauksia ja edistää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä ottamalla huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet • vähentää tautiriskejä noudattamalla tuotantohygieniaa, kuten tautisulku, jalkineiden ja työvaatteiden puhdistus, käsihygienia, 48 tunnin sääntö ulkomailta palattaessa sekä ostaeläinten karanteeni.
Sairaana eläimen hoitaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa sairaan eläimen, antaa ensiavun ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta • kutsuu tarvittaessa eläinlääkärin ja selvittää käyntiä varten perustiedot nautan voinnista (kuume, ulostaminen, liikuntakyky, märehminen, syöminen) • tarvittaessa varautuu eläinlääkärin käyntiä varten (esimerkiksi eläimen eristäminen) ja avustaa toimenpiteissä • säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työskentelemällä lihanautatilalla käytännön työtehtävissä. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla ja muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearvioinnin avulla. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.7 Sianlihan ja porsaiden tuottaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella työt ja toimia sianlihan- ja porsastuotantotilan eri työvaiheissa
- tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja sikoja sekä huomaa poikkeamat
- hoitaa sikoja
- toteuttaa sikojen ruokintasuunnitelmaa
- käyttää tavallisimpia sikojen hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta
- huolehtia sikojen hyvinvoinnista.

Arviointi (arviointin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella työt ja toimia sianlihan- ja porsastuotantotilan eri työvaiheissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Sianlihan- ja porsastuotantotilan töiden suunnittelu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työt ottaen huomioon päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosirytmien• ottaa huomioon työtehtävien kiireellisyys- ja tärkeysjärjestyksen• suunnittelee työt tilalle asetettujen tavoitteiden ja sikoja koskevien viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti• käyttää suunnittelussa ennakoivaa työotetta• hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaistahot ja koulutus).

Sianlihan- ja porsastuotantotilan töiden toteutus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyy sujuvasti työstä toiseen • huolehtii työvälineistään tunnollisesti • toimii laatujärjestelmän mukaisesti, edistää laatua sekä pyrkii ennaltaehkäisemään poikkeamat • toimii ja dokumentoi elintarvikelainsäädännön, eläinsuojelulainsäädännön ja omavalvonnan edellyttämällä tavalla, kuten toimien ketjuinformaation edellytysten mukaisesti • käyttää tarvittavia henkilökohtaisia suojaimia ja suojavaatetusta • työskentelee ergonomisesti oikein • ylläpitää omaa osaamistaan, työkykyään ja jaksamistaan aktiivisesti • lajittelee, säilyttää ja kierrättää tuotannossa syntyviä jätteitä oikeaoppisesti • käsittelee sikojen rehuja ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen • osaa käsitellä kuolleita eläimiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla • valitsee sikojen ja sikalan hoito- ja huoltotoimenpiteisiin tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja pesuaineet • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.
Tutkinnon suorittaja osaa tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja sikoja sekä huomaa poikkeamat.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotanto-olosuhteiden tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee ja arvioi tuotanto-olosuhteita eläinten hyvinvoinnin sekä työympäristön kannalta • vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin säätöjen ja rakenteiden avulla • käyttää tarvittaessa sammuttimia, pääkytkimiä ja -hanoja (palontorjunta, sähkö, vesi).
Eläinten tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee eläinten käyttäytymistä, terveydentilaa ja lisääntymiskiertoa säännöllisesti • tunnistaa poikkeavuudet eläinten käyttäytymisessä ja ryhtyy sen perusteella jatkotoimenpiteisiin (siemennys, eläinlääkäri, porsiminen, muu hoito) • käyttää jalostussuunnitelmaa ja tarvittaessa valitsee siemenen.

Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa sikoja.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Hoitotöiden tekeminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa koneiden ja laitteiden toimivuuden • koneita ja laitteita apuna käyttäen siirtää, käsittelee ja jakaa rehut • tekee eläinten hoitotyöt sujuvasti ja asianmukaisessa järjestyksessä tuotantohygieniaa ja työturvallisuutta noudattaen • käsittelee ja hoitaa eläimiä rauhallisesti ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön • merkitsee ja rekisteröi eläimen sekä muutokset sen elinkaaren aikana lain edellyttämän ajan ja tavan mukaisesti • noudattaa hyvää työergonomiaa ja työturvallisuutta • merkitsee ja eristää eläimet eläinlääkäriä tai teuraskuljetusta varten asianmukaisesti.
Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa sikojen ruokintasuunnitelmaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Rehujen valinta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • valitsee ruokintasuunnitelman mukaiset rehut • huolehtii rehuja hankkiessaan, että tuontirehut ja -rehuaineet ovat Eläintautien torjuntayhdistyksen (ETT) positiivilistalta löytyvien yritysten rehuja tai muuten dokumentoidusti tutkittuja salmonellan varalta ennen käyttöönottoa • määrittelee kivennäisten, väki- ja karkearehujen käyttötarkoitukset ja -määrät pääpiirteittäin sikojen eri tuotantovaiheessa.
Rehujen laadun tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • erottaa hyvät ja huonot rehut • karsii tarvittaessa pilaantuneet rehut ja lannan saastuttamat rehut • ennaltaehkäisee muiden kotieläinten, jyrsiöiden ja lintujen ulosteiden joutumista rehuihin, juomaveteen ja kotieläintiloihin • osaa ottaa edustavat rehunäytteet ja toimittaa ne analysoitavaksi.
Ruokintatyö	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ruokkii ruokintasuunnitelman mukaan • pyrkii ruokinnassa terveelliseen, taloudelliseen ja tarkkaan ruokintaan ja arvioimaan suunnitelmaa näillä perusteilla • huolehtii ruokintatöissä tuotantohygieniasta • noudattaa työturvallisuutta ja hyvää työergonomiaa.

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tavallisimpia sikojen hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Sikojen hoidossa ja ruokinnassa tarvittavien koneiden ja laitteiden käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee koneen ajonlähötarkastuksen • käyttää sujuvasti ja turvallisesti sikojen hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita (esimerkiksi traktori, peräkärri, etukuormaaja, pienkuormaaja) • tarvittaessa käyttää lumen aurauskalustoa sekä aggregaattia • seuraa laitteiden käyttökuntoa sekä tekee päivittäiset huolto- ja korjaustoimenpiteet ja tilaa tarvittaessa huollon.
Sikojen hoidossa tarvittavan tuotantoautomaatiikan käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää tilalla olevia automaatioon perustuvia järjestelmiä • hyödyntää tuotantoautomaatiikan avulla saatavaa tietoa eläinten hyvinvoinnin seurannassa ja hoidossa (esimerkiksi rehunkulutuksen seuranta, olosuhteiden seuranta).
Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia sikojen hyvinvoinnista.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläintautien ennaltaehkäiseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa tilan terveydenhoitosuunnitelmaa ja -sopimusta • käyttää roolinsa mukaisesti sikaloiden terveystietorekisteri Sikavaa • merkitsee muut käytetyt tuotteet viranomaisten vaatimalla tavalla (esimerkiksi varoajattomat lääkkeet, muun muassa rauta, oksitosiini) • ennaltaehkäisee sairauksia ja edistää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä ottamalla huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet • vähentää tautiriskejä noudattamalla tuotantohygieniaa, kuten tautisulku, jalkineiden ja työvaatteiden puhdistus, käsihygienia, 48 tunnin sääntö ulkomailta palattaessa sekä ostaeläinten karanteeni.
Sairaana eläimen hoitaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa sairaan eläimen, antaa ensiavun ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta • kutsuu tarvittaessa eläinlääkärin ja selvittää käyntiä varten perustiedot sikojen voinnista (kuume, ulostaminen, liikuntakyky, syöminen) • tarvittaessa varautuu eläinlääkärin käyntiä varten ja avustaa toimenpiteissä • säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti • osaa tarvittaessa lopettaa sian.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työskentelemällä sikalassa käytännön työtehtävissä. Karjatalousyrittäjä, maatilan esimies tai maatalous-työntekijä voi osoittaa osaamisensa omassa sikalassaan tai sikalassa, jossa työskentelee. Maatalouslomittajan tulee osoittaa osaamisensa emakko- tai yhdistelmäsikalassa. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla ja muilla kirjallisilla tuotoksilla sekä haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearviointin avulla. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioituista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.8 Siipikarjanlihan ja munien tuottaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella työt ja toimia siipikarjatilan eri työvaiheissa
- tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja siipikarjaa sekä huomaa poikkeamat
- hoitaa siipikarjaa
- toteuttaa siipikarjan ruokintasuunnitelmaa
- käyttää tavallisimpia siipikarjan hoidossa, ruokinnassa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta
- huolehtia siipikarjan hyvinvoinnista ja eläintautien ennaltaehkäisystä.

Arviointi (arviointin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella työt ja toimia siipikarjatilan eri työvaiheissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Siipikarjatilan töiden suunnittelu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työt ottaen huomioon päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosirytmien• ottaa huomioon työtehtävien kiireellisyys- ja tärkeysjärjestyksen• suunnittelee työt tilalle asetettujen tavoitteiden ja siipikarjaa koskevien viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti• käyttää suunnittelussa ennakoivaa työotetta• noudattaa osastoittain kerratäyttöperiaatetta• hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaistahot ja koulutus).

<p>Siiipikarjatilan töiden toteutus</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii ajantasaisen eläinsuojelulainsäädännön mukaisesti • kulkee siiipikarjatiloihin tautisulun kautta asianmukaisessa järjestyksessä • siirtyy sujuvasti työstä toiseen • huolehtii työvälineistään tunnollisesti • toimii laatujärjestelmän mukaisesti, edistää laatua sekä pyrkii ennaltaehkäisemään poikkeamat • toimii ja dokumentoi elintarvikelainsäädännön, eläinsuojelulainsäädännön ja omavalvonnan edellyttämällä tavalla • käyttää tarvittavia henkilökohtaisia suojaimia ja suojavaatetusta • työskentelee ergonomisesti oikein • ylläpitää omaa osaamistaan, työkykyään ja jaksamistaan aktiivisesti • lajittelee, säilyttää ja kierrättää tuotannossa syntyviä jätteitä oikeaoppisesti • käsittelee siiipikarjan rehuja ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen • osaa käsitellä kuolleita eläimiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla • valitsee siiipikarjan ja kanalan hoito- ja huoltotoimenpiteisiin tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja pesuaineet • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja siiipikarjaa sekä huomaa poikkeamat.</p>	
<p>Arvioinnin kohteet</p>	<p>Arvioinnin kriteerit</p>
<p>Tuotanto-olosuhteiden tarkkailu</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee ja arvioi tuotanto-olosuhteita (ilmanvaihto, lämpötila, kosteus, pehku, valo) eläinten hyvinvoinnin sekä työympäristön kannalta • vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin säätöjen ja rakenteiden avulla • käyttää tarvittaessa sammuttimia, pääkytkimiä ja -hanoja (palontorjunta, sähkö, vesi).
<p>Eläinten tarkkailu</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee eläinten käyttäytymistä, terveydentilaa ja tuotantoa säännöllisesti • hallitsee siiipikarjan fysiologian • tunnistaa poikkeavuudet eläinten käyttäytymisessä (muun muassa sairaudet, muutokset tuotannossa, häiriökäyttäytyminen, stressi) ja ryhtyy sen perusteella jatkotoimenpiteisiin (eläinlääkäri, muu hoito, olosuhteet).

Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa siipikarjaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Hoitotyöt	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee tarvittavat aloitustoimenpiteet sekä tarkistaa koneiden ja laitteiden toimivuuden • noudattaa hyvää työergonomiaa ja työturvallisuutta • tekee siipikarjan hoitotyöt sujuvasti ja asianmukaisessa järjestyksessä tuotantohygieniaa ja työturvallisuutta noudattaen • käsittelee ja hoitaa siipikarjaa rauhallisesti ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön • tarkastaa pehkun kunnan (muun muassa kosteus, puhtaus) • kerää pois ja kirjaa muistiin mahdolliset kuolleet eläimet • kerää ja varastoi munantuotantotilalla munat oikein käyttötarkoituksen mukaan.
Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa siipikarjan ruokintasuunnitelmaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Rehujen valinta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää ruokintasuunnitelman ja tuotantosopimuksen mukaisia rehuja • huolehtii rehuja hankkiessaan, että tuontirehut ja -rehuaineet ovat Eläintautien torjuntayhdistyksen (ETT) positiivilistalta löytyvien yritysten rehuja tai muuten dokumentoidusti tutkittuja salmonellan varalta ennen käyttöönottoa • määrittelee rehujen käyttötarkoitukset, -rajoitukset ja -määrät pääpiirteittäin eri siipikarjaryhmillä • pitää määräysten mukaista rehukirjanpitoa.
Rehujen laadun tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • erottaa hyvät ja huonot rehut • karsii tarvittaessa pilaantuneet ja ulosteen saastuttamat rehut • ennaltaehkäisee muiden kotieläinten, jyrssiöiden ja lintujen ulosteiden joutumista rehuihin, juomaveteen ja kotieläintiloihin.
Ruokintatyö	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ruokkii ruokintasuunnitelman mukaan ja muuttaa tarvittaessa eri tuotantovaiheessa olevien eläinten ruokintaa • pyrkii ruokinnassa terveelliseen, taloudelliseen ja tarkkaan ruokintaan ja arvioi suunnitelmaa näillä perusteilla • siirtää, käsittelee ja jakaa rehut (automaattisesti tai manuaalisesti) sujuvasti • huolehtii ruokintatöissä tuotantohygieniasta • noudattaa työturvallisuutta ja hyvää työergonomiaa.

Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tavallisimpia siipikarjan hoidossa, ruokinnassa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Siipikarjan hoidossa ja ruokinnassa tarvittavien koneiden ja laitteiden käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee koneen ajonlähtötarkastuksen • käyttää sujuvasti ja turvallisesti siipikarjan hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita (esimerkiksi traktori, peräkärry, etukuormaaja, pienkuormaaja, paalisilppuri) • tarvittaessa käyttää lumen aurauskalustoa sekä aggregaattia • seuraa laitteiden käyttökuntoa sekä tekee päivittäiset huolto- ja korjaustoimenpiteet tai tilaa huollon.
Siipikarjan hoidossa tarvittavan tuotantoautomaatiikan käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää tilalla olevia automaatioon perustuvia järjestelmiä ja hyödyntää niistä saatavaa tietoa eläinten hyvinvoinnin seurannassa ja hoidossa (esimerkiksi rehunkulutuksen seuranta, vesinippojen toiminta, lämpötilan seuranta) • seuraa tuotantoautomaatiikan toimintaa säännöllisesti • huoltaa ja korjaa tuotantoautomaatiikkaa tai tilaa huollon.
Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia siipikarjan hyvinvoinnista ja eläintautien ennaltaehkäisystä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläintautien ennaltaehkäiseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ennaltaehkäisee sairauksia ja edistää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä ottamalla huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet (olosuhteet, hygienia, osastointi, kertatäyttö, kohtuullinen eläintiheys) • vähentää tautiriskejä noudattamalla tuotantohygieniaa, kuten tautisulku, jalkineiden ja työvaatteiden puhdistus, käsihygienia, 48 tunnin sääntö ulkomailta palattaessa sekä ostoeläinten karanteeni • ottaa siipikarjaa kasvatukseen vain terveystarkkailuun kuuluvilta toimittajilta • huolehtii salmonellavalvontaohjelman mukaisista toimenpiteistä • toimii ketjuinformaation edellytysten mukaisesti.
Tuotantoseurannan tekeminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjaa muistiin kuolleisuuden, munintatulokset, rehunkulutuksen erittäin, päivittäisen veden kulutuksen, kasvatuskanaloissa painon seurannan, lisävitamiinien annon sekä broileri- ja kalkkunatilalla hylkäykset ja luokitukset • analysoi tuotantoseurannan tietoja ja ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin, esimerkiksi tuotantoneuvontaa hyödyntäen.

Saira-an eläimen hoitaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa sairaan eläimen, antaa ensiavun ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta • tarvittaessa varautuu eläinlääkärin käyntiä varten ja avustaa toimenpiteissä • säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti • tarvittaessa lopettaa eläimen, varastoi ja hävittää sen asianmukaisesti.
-----------------------------	---

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työskentelemällä siipikarjatilalla käytännön työtehtävissä. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla, joita voivat olla esimerkiksi tuotantoautomaatiikan raportit, tuotantoseurannan kirjanpito, lomituksen alussa saadut ohjeet ja täydentävät kirjalliset muistiinpanot. Lisäksi tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearviointin avulla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.9 Hevosten hoitaminen tuotantoeläintilalla

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella työt ja toimia tuotantoeläintilalla hevosten hoidon eri työvaiheissa
- tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja hevosia sekä huomaa poikkeamat
- hoitaa ja ruokkia hevoset yksilöllisten vaatimusten mukaisesti
- käyttää tavallisimpia hevosten hoidossa, ruokinnassa sekä eläinten käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta
- huolehtia hevosten hyvinvoinnista.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella työt ja toimia tuotantoeläintilalla hevosten hoidon eri työvaiheissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Hevostilan töiden suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työt ottaen huomioon päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosirytmien • ottaa huomioon työtehtävien kiireellisyys- ja tärkeysjärjestyksen • suunnittelee työt tilalle asetettujen tavoitteiden ja hevosia koskevien viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti • käyttää suunnittelussa ennakoivaa työotetta • hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaistahot ja koulutus).
Hevostilan töiden toteutus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyy sujuvasti työstä toiseen • huolehtii työvälineistä, riimuista ja loimista asianmukaisesti • toimii laatujärjestelmän mukaisesti, edistää laatua sekä pyrkii ennaltaehkäisemään poikkeamat • toimii ja dokumentoi elintarvikelainsäädännön, eläinsuojelulainsäädännön ja omavalvonnan edellyttämällä tavalla • käyttää tarvittavia henkilökohtaisia suojaamia ja suojavaatetusta • työskentelee ergonomisesti oikein • ylläpitää omaa osaamistaan, työkykyään ja jaksamistaan aktiivisesti • lajittelee, säilyttää ja kierrättää tuotannossa syntyviä jätteitä oikeaoppisesti • käsittelee hevosen rehuja ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen • osaa käsitellä kuolleita eläimiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla • valitsee tuotantotilojen hoito- ja huoltotoimenpiteisiin tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja pesuaineet • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.
Tutkinnon suorittaja osaa tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja hevosia sekä huomaa poikkeamat.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotanto-olosuhteiden tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee ja arvioi tuotanto-olosuhteita eläinten hyvinvoinnin sekä työympäristön kannalta • vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin säätöjen ja rakenteiden avulla • tarvittaessa käyttää sammuttimia, pääkytkimiä ja -hanoja (palontorjunta, sähkö, vesi).

Eläinten tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee eläinten käyttäytymistä, terveydentilaa ja lisääntymiskiertoa säännöllisesti • tunnistaa poikkeavuudet eläinten käyttäytymisessä ja ryhtyy sen perusteella jatkotoimenpiteisiin (eläinlääkäri, varsominen, muu hoito).
Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa ja ruokkia hevoset yksilöllisten vaatimusten mukaisesti.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Rehujen valitseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • valitsee ruokintasuunnitelman mukaiset rehut • tuontirehuja hankkiessaan suosii ETT:n positiivilistalta löytyvien yritysten rehuja • määrittelee kivennäisten, väki- ja karkearehujen käyttötarkoitukset ja -määrät pääpiirteittäin hevosen iän ja käyttötarkoituksen mukaan.
Rehujen laadun tarkkaileminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • erottaa hyvät ja huonot rehut • karsii tarvittaessa pilaantuneet rehut ja lannan saastuttamat rehut • ennaltaehkäisee muiden kotieläinten, jyräjien ja lintujen ulosteiden joutumista rehuihin, juomaveteen ja kotieläintiloihin • osaa ottaa edustavat rehunäytteet ja toimittaa ne analysoitavaksi.
Ruokintatyö	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • annostelee ruokintasuunnitelman ja ohjeiden mukaan kullekin hevoselle sopivan rehumäärän sen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti • muuttaa itsenäisesti ruokinnan määrää yllättävien tilanteiden sattuessa (hevosen sairastuessa) • pyrkii ruokinnassa terveelliseen, taloudelliseen ja tarkkaan ruokintaan ja arvioi suunnitelmaa näillä perusteilla • huolehtii ruokintatöissä tuotantohygieniasta • tekee ruokinta- ja hoitotyöt turvallisesti ja hyvää työergonomiaa noudattaen.

<p>Hoitotyöt</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • valitsee hevoselle sopivan riimun ja pukee sen hevoselle ja ottaa pois hevosen ja olosuhteet huomioon ottaen • taluttaa hevosen tarhaan ja sieltä talliin turvallisesti • huomioi hevosen lajinmukaisen käyttäytymisen ja siitä aiheutuvat yllättävät tilanteet • käsittelee ja hoitaa hevosta rauhallisesti ottaen huomioon lajiyypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön • tunnistaa ahtaiden paikkojen, kuten porttien ja oviaukkojen aiheuttaman riskin ja ottaa sen huomioon toimissaan • sitoo hevosen oikeaoppisesti molemmiin puoliin siten, että hevonen on nopeasti vapautettavissa • tunnistaa poikkeavuudet hevosen normaalissa käyttäytymisessä ja toimii tilanteen vaatimalla tavalla • valitsee ja pukee hevoselle oikean sään mukaisen loimen ja ottaa sen pois tilanteen edellyttäessä • tarvittaessa pesee ja harjaa hevosen ja tarkastaa sen kaviot • laittaa hevoselle tukisiteen tarvittaessa • puhdistaa ja kuivittaa hevosen karsinan • tarkistaa karsinan ja tarhan kunnon ja tarvittaessa kunnostaa ne hevoselle turvallisiksi.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tavallisimpia hevosten hoidossa, ruokinnassa sekä eläinten käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta.</p>	
<p>Arvioinnin kohteet</p>	<p>Arvioinnin kriteerit</p>
<p>Hevosten hoidossa ja ruokinnassa käytettävien koneiden ja laitteiden käyttäminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee koneen ajoonlähtötarkastuksen • käyttää sujuvasti ja turvallisesti hevosen hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita (esimerkiksi traktori, peräkärry, pienkuormaaja, etukuormaaja, viljan litistäjä) • käyttää paalisilppuria, lumen aurauskalustoa sekä aggregaattia tarvittaessa • käyttää tilalla olevia automaattisia ruokintalaitteita • tarkastaa käytössä olevat juoma- ja ruokinta-automaatit ja tekee niille tarpeelliset päivittäiset puhdistus- ja huoltotyöt ja tilaa tarvittaessa korjaajan • käyttää ja tarkastaa ilmastointilaitteen toimivuuden ja tilaa huollon tarvittaessa.

Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia hevosten hyvinvoinnista.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläintautien ennaltaehkäiseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ennaltaehkäisee sairauksia ja edistää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä ottamalla huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet • vähentää tautiriskejä noudattamalla tuotantohygieniaa, kuten tautisulku, jalkineiden ja työvaatteiden puhdistus, käsihygieniä, 48 tunnin sääntö ulkomailta palattaessa sekä ostoeläinten karanteeni • desinfioi hevosen ruokinta-astiat ja hoitovälineet oikeaoppisesti • ylläpitää tallin ja tarhan korkeaa hygieenistä laatua.
Sairaana eläimen hoitaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa sairaan hevosen, antaa ensiavun ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta • kutsuu tarvittaessa eläinlääkärin ja selvittää käyntiä varten perustiedot hevosen voinnista (kuume, ulostaminen, liikuntakyky, syöminen) • tarvittaessa varautuu eläinlääkärin käyntiä varten ja avustaa toimenpiteissä • säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa tuotantoeläintilan hevosten hoitotöissä. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla, muilla kirjallisilla tuotoksilla sekä haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearvioinnin avulla. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arviointien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.10 Turkisten tuottaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella työt ja toimia turkiseläimiä kasvattavan tilan eri työvaiheissa
- tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja turkiseläimiä sekä huomaa poikkeamat
- hoitaa ja ruokkia turkiseläimiä
- käyttää tavallisimpia turkiseläinten hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta
- huolehtia eläinten hyvinvoinnista.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella työt ja toimia turkiseläimiä kasvattavan tilan eri työvaiheissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Turkistilan töiden suunnittelu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työt ottaen huomioon päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosirytmien• ottaa huomioon työtehtävien kiireellisyys- ja tärkeysjärjestyksen• suunnittelee työt tilalle asetettujen tavoitteiden, ohjeistuksen ja turkiseläimiä koskevien viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti• käyttää suunnittelussa ennakoivaa työtettä• hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaistahot ja koulutus).

Turkistilan töiden toteutus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyy sujuvasti työstä toiseen • huolehtii työvälineistään tunnollisesti • toimii sertifiointijärjestelmän mukaisesti, edistää laatua sekä pyrkii ennaltaehkäisemään poikkeamat • toimii ja dokumentoi omavalvonnan edellyttämällä tavalla • käyttää tarvittavia henkilökohtaisia suojaimia ja suojavaatetusta • työskentelee ergonomisesti oikein • ylläpitää omaa osaamistaan, työkykyään ja jaksamistaan aktiivisesti • lajittelee, säilyttää ja kierrättää tuotannossa syntyviä jätteitä oikeaoppisesti • käsittelee turkiseläinten rehua ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen • osaa käsitellä kuolleita eläimiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla • pitää sairaus- ja kuolleisuuskirjanpitoa • valitsee turkiseläinten ja -tilojen hoito- ja huoltotoimenpiteisiin tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja pesuaineet • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.
Tutkinnon suorittaja osaa tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja turkiseläimiä sekä huomaa poikkeamat.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotanto-olosuhteiden tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee ja arvioi tuotanto-olosuhteita eläinten hyvinvoinnin sekä työympäristön kannalta • vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin säätöjen ja rakenteiden avulla.
Eläinten tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee eläinten käyttäytymistä, terveydentilaa ja lisääntymistä säännöllisesti • tunnistaa poikkeavuudet eläinten käyttäytymisessä ja ryhtyy tarvittaessa jatkoimenpiteisiin (eläinlääkäri, eristäminen, eläimen lopettaminen, muu hoito).

Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa ja ruokkia turkiseläimiä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Turkiseläinten hoitaminen ja ruokkiminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tarkistaa koneiden ja laitteiden toimivuuden käsittelee ja jakaa rehut tekee eläinten ruokinta- ja hoitotyöt sujuvasti ja asianmukaisessa järjestyksessä tuotantohygieniaa ja työturvallisuutta noudattaen käsittelee ja hoitaa eläimiä rauhallisesti ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön huolehtii lakisäateisestä kirjanpidosta ja pitää kirjaa myös muusta hoitotoihin liittyvästä toiminnasta noudattaa hyvää työergonomiaa ja työturvallisuutta suorittaa kiiman seurannan ja turkiseläinten paritustyöt sekä niihin liittyvän dokumentoinnin.
Rehun käsittely ja laadun tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> arvioi aistinvaraisesti rehun kelpoisuuden syötettäväksi karsii tarvittaessa pilaantuneen rehun päättelee rehuanalyysin perusteella rehun kelpoisuutta eri tuotantokausille tilaa ja varastoi rehut oikein.
Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tavallisimpia turkiseläinten hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Turkiseläinten hoidossa ja ruokinnassa tarvittavien koneiden ja laitteiden käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> käyttää sujuvasti ja turvallisesti turkiseläinten hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita seuraa laitteiden käyttökuntoa sekä tekee päivittäiset huolto- ja korjaustoimenpiteet tai tilaa huollon.
Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia eläinten hyvinvoinnista.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläintautien ennaltaehkäiseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> ennaltaehkäisee sairauksia ja edistää eläinten terveyden ylläpitämistä ottamalla huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet osaa rokottaa eläimet oikein (ajankohta, pistoskohta) vähentää tautiriskejä noudattamalla tuotantohygieniaa, kuten tautisulku, jalkineiden ja työvaatteiden puhdistus, käsihygienia, 48 tunnin sääntö ulkomailta palattaessa sekä ostaeläinten karanteeni noudattaa erityistä tarkkaavaisuutta hygieniassa siirtyessään turkistilalta toiselle ottaen huomioon erityisesti minkkien plasmasytoosiin liittyvän tautiriskin.

Saira-an eläimen hoitaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tunnistaa sairaan eläimen, antaa ensiavun ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta varautuu tarvittaessa eläinlääkärin käyntiin ja avustaa eläinlääkärää säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti.
Eläimen lopettaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> lopettaa eläimen sallitulla tavalla varastoi ja hävittää kuolleen eläimen asianmukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työskentelemällä turkiseläintilalla käytännön työtehtävissä. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla, joita voivat olla esimerkiksi lomituksen alussa saadut ohjeet ja täydentävät kirjalliset muistiinpanot. Tutkinnon suorittaja voi lisäksi täydentää tutkintosuorituksiaan muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearviointien avulla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arviointien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.11 Lampaanlihan ja villan tuottaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella työt ja toimia lammastilan eri työvaiheissa
- tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja lampaita sekä huomaa poikkeamat
- hoitaa lampaita
- toteuttaa ruokintasuunnitelmaa
- käyttää tavallisimpia lampaiden hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta
- huolehtia lampaiden hyvinvoinnista.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella työt ja toimia lammastilan eri työvaiheissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Lammastilan töiden suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työt ottaen huomioon päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosirytmien • ottaa huomioon työtehtävien kiireellisyys- ja tärkeysjärjestyksen • suunnittelee työt tilalle asetettujen tavoitteiden ja lampaita koskevien viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti • käyttää suunnittelussa ennakoivaa työotetta • hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaisatohat ja koulutus).
Lammastilan töiden toteutus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyy sujuvasti työstä toiseen • huolehtii työvälineistään tunnollisesti • toimii laatujärjestelmän mukaisesti, edistää laatua sekä pyrkii ennaltaehkäisemään poikkeamat • toimii ja dokumentoi elintarvikelainsäädännön, eläinsuojelulainsäädännön ja omavalvonnan edellyttämällä tavalla • käyttää tarvittavia henkilökohtaisia suojaimia ja suojavaatetusta • työskentelee ergonomisesti oikein • ylläpitää omaa osaamistaan, työkykyään ja jaksamistaan aktiivisesti • lajittelee, säilyttää ja kierrättää tuotannossa syntyviä jätteitä oikeaoppisesti • käsittelee lampaiden rehuja ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen • osaa käsitellä kuolleita eläimiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla • valitsee tuotantotilojen hoito- ja huoltotoimenpiteisiin tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja pesuaineet • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.
Tutkinnon suorittaja osaa tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja lampaita sekä huomaa poikkeamat.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotanto-olosuhteiden tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee ja arvioi tuotanto-olosuhteita lampaiden hyvinvoinnin sekä työympäristön kannalta • vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin säätöjen ja rakenteiden avulla • tarvittaessa käyttää sammuttimia, pääkytkimiä ja -hanoja (palontorjunta, sähkö, vesi).

Eläinten tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tarkkailee eläinten käyttäytymistä, terveydentilaa ja tuotantoa säännöllisesti tunnistaa poikkeavuudet eläinten käyttäytymisessä ja ryhtyy sen perusteella tarvittaessa jatkotoimenpiteisiin (eläinlääkäri, karitsoimisapu, muu hoito).
Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa lampaista.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Hoitotyöt	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> koneita apuna käyttäen siirtää, käsittelee ja jakaa rehut pellolta tai välivarastosta lampaiden syötäväksi tekee eläinten hoitotyöt sujuvasti ja asianmukaisessa järjestyksessä tuotantohygieniaa, työturvallisuutta ja hyvää työergonomiaa noudattaen (esimerkiksi keritseminen) määrittää karitsointitilanteessa avun antamisen tarpeen hoitaa vastasyntyneitä karitsoja huolellisesti edesauttaa karitsoja hyvällä alkuhoidolla kehittämään vastustuskykyä ja kehittymään märehijöiksi käsittelee ja hoitaa eläimiä rauhallisesti ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön suunnittelee, tekee ja korjaa lampaiden aitausta tarkoituksenmukaisesti keritsee lampaan sujuvasti suorittaa keritsemisen vähintään kerran vuodessa varastoi lampaan villan oikein.
Lampaiden merkintä ja rekisteröinti	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> merkitsee ja rekisteröi lampaan sekä muutokset sen elinkaaren aikana lain edellyttämän ajan ja tavan mukaisesti merkitsee erityistoimenpiteitä tai tarkkailua vaativat lampaat oikeaoppisesti hyödyntää astutusvaljaita ja värin vaihtoa astutuksien seurannassa.

Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa ruokintasuunnitelmaa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Rehujen valinta	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • valitsee ruokintasuunnitelman mukaiset rehut • tuontirehuja hankkiessaan suosii ETT:n positiivilistalta löytyvien yritysten rehuja • määrittelee kivennäisten, väki- ja karkearehujen käyttötarkoitukset ja -määrät pääpiirteittäin lampaiden eri tuotantovaiheessa.
Rehujen laadun tarkkailu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • erottaa hyvät ja huonot rehut • karsii tarvittaessa pilaantuneet rehut ja lannan saastuttamat rehut • ennaltaehkäisee muiden kotieläinten, jyrssiöiden ja lintujen ulosteiden joutumista rehuihin, juomaveteen ja kotieläintiloihin • valitsee ryhmille tuotantovaiheen mukaisesti perustellut rehut • osaa ottaa edustavat rehunäytteet ja toimittaa ne analysoitavaksi.
Ruokintatyö	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ruokkii ruokintasuunnitelman mukaan • pyrkii ruokinnassa terveelliseen, taloudelliseen ja tarkkaan ruokintaan ja arvioi suunnitelmaa näillä perusteilla • huolehtii ruokintatöissä tuotantohygieniasta • noudattaa työturvallisuutta ja hyvää työergonomiaa.
Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tavallisimpia lampaiden hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Lampaiden hoidossa ja ruokinnassa tarvittavien koneiden ja laitteiden käyttäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tekee koneen ajoonlähtötarkastuksen • käyttää sujuvasti ja turvallisesti lampaiden hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita (esimerkiksi traktori, peräkärri, etukuormaaja, pienkuormaaja, niittoruokintakoneet, keritsemiskone) • tarvittaessa käyttää paalisilppuria, lumen auraskalustoa sekä aggregaattia • seuraa laitteiden käyttökuntoa sekä tekee tarvittavat päivittäiset huolto- ja korjaustoimenpiteet ja tarvittaessa tilaa huollon.
Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia lampaiden hyvinvoinnista.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläintautien ennaltaehkäiseminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa tilan terveydenhoitosuunnitelmaa • ennaltaehkäisee sairauksia ja edistää lampaiden terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä ottamalla huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet • vähentää tautiriskejä noudattamalla tuotantohygieniaa, kuten tautisulku, jalkineiden ja työvaatteiden puhdistus, käsihygienia, 48 tunnin sääntö ulkomailta palattaessa sekä ostaeläinten karanteeni.

Saira-an eläimen hoitaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa sairaan eläimen, antaa ensiavun ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta • kutsuu tarvittaessa eläinlääkärin ja selvittää käyntiä varten perustiedot lampaan voinnista (kuume, ulostaminen, liikuntakyky, märehminen, syöminen) • tarvittaessa varautuu eläinlääkärin käyntiä varten ja avustaa toimenpiteissä • säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti.
-----------------------------	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työskentelemällä lammastilalla käytännön työtehtävissä. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla, joita voivat olla esimerkiksi lomituksen alussa saadut ohjeet ja täydentävät kirjalliset muistiinpanot. Tutkinnon suorittaja voi lisäksi täydentää tutkintosuorituksiaan muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearviointin avulla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat hänen toimintaansa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.12 Tarhattavien eläinten hoitaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella työt ja toimia tarhattavia eläimiä kasvattavalla tilalla eri työvaiheissa
- tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja tarhattavia eläimiä sekä huomaa poikkeamat
- hoitaa ja ruokkia tarhattavia eläimiä
- käyttää tavallisimpia tarhattavien eläinten hoidossa, ruokinnassa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta
- huolehtia tarhattavien eläinten hyvinvoinnista ja eläintautien ennaltaehkäisystä.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella työt ja toimia tarhattavia eläimiä kasvattavalla tilalla eri työvaiheissa.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tarhattavia eläimiä kasvattavan tilan töiden suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työt ottaen huomioon päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosirytmien • ottaa huomioon työtehtävien kiireellisyys- ja tärkeysjärjestyksen • suunnittelee työt tilalle asetettujen tavoitteiden ja tarhattavia eläimiä koskevien viranomaismääräysten ja -ohjeiden mukaisesti • käyttää suunnittelussa ennakoivaa työotetta • hyödyntää tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaistahot ja koulutus).
Tarhattavia eläimiä kasvattavan tilan töiden toteutus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyy sujuvasti työstä toiseen • huolehtii ja huoltaa työvälineitä tunnollisesti • toimii laatujärjestelmän mukaisesti, edistää laatua sekä pyrkii ennaltaehkäisemään poikkeamat • toimii ja dokumentoi elintarvikelainsäädännön, eläinsuojelulainsäädännön ja omavalvonnan edellyttämällä tavalla • käyttää tarvittavia henkilökohtaisia suojaimia ja suojavaatetusta • työskentelee ergonomisesti oikein • huomioi ulkopuolisten kävijöiden turvallisuuden esimerkiksi varoitus- ja kieltokyltein • ylläpitää ja kehittää omaa osaamistaan, työkykyään ja jaksamistaan aktiivisesti • lajittelee, säilyttää ja kierrättää tuotannossa syntyviä jätteitä oikeaoppisesti • käsittelee tarhattavien eläinten rehuja ja lantaa ympäristölainsäädännön mukaisesti • kiinnittää valinnoissaan huomiota tuotteiden, välineiden ja menetelmien ympäristöystävällisyyteen • osaa käsitellä kuolleita eläimiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla • valitsee tarhattavien eläinten ja tarhausten hoito- ja huoltotoimenpiteisiin tarkoituksenmukaiset kemikaalit ja pesuaineet • työskentelee vettä ja energiaa säästäen.

Tutkinnon suorittaja osaa tarkkailla tuotanto-olosuhteita ja tarhattavia eläimiä sekä huomaa poikkeamat.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotanto-olosuhteiden tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tarkkailee ja arvioi tuotanto-olosuhteita (esimerkiksi riittävä tarhausalue, verkon silmäkoko, suojat, rypylammikot, hiekka- ja vesikyppyaukot, valo, lämpötila) eläinten hyvinvoinnin sekä työympäristön kannalta vaikuttaa tuotanto-olosuhteisiin säätöjen ja rakenteiden avulla (esimerkiksi valaistuksen väri ja voimakkuus, leimautushäkit) käyttää tarvittaessa sammuttimia, pääkytkimiä ja -hanoja (palontorjunta, sähkö, vesi).
Eläinten tarkkailu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tarkkailee eläinten käyttäytymistä, terveydentilaa ja tuotantoa säännöllisesti ja tarkoituksenmukaisena ajankohtana tunnistaa poikkeavuudet eläinten käyttäytymisessä (sairaudet, muutokset tuotannossa, häiriökäyttäytyminen) ja ryhtyy sen perusteella jatkotoimenpiteisiin (eläinlääkäri, muu hoito, olosuhteet).
Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa ja ruokkia tarhattavia eläimiä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Ruokinta- ja hoitotyöt	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tekee tarvittavat aloitustoimenpiteet sekä tarkistaa koneiden ja laitteiden toimivuuden siirtää, käsittelee ja jakaa rehut hyvää työergonomiassa ja työturvallisuutta noudattaen tekee tarhattavien eläinten ruokinta- ja hoitotyöt sujuvasti ja asianmukaisessa järjestyksessä tuotantohygieniaa noudattaen ottaa ruokinta- ja hoitotyössä huomioon eri-ikäisten ja -kokoisten eläinten tarpeet (esimerkiksi rehun raekoko, villiyden säilyminen) käsittelee ja hoitaa tarhattavia eläimiä rauhallisesti ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön tarkastaa aitauksen, ruokinta- ja juottovälineiden sekä maapohjan kunnan ja siisteyden kerää pois ja kirjaa muistiin mahdolliset kuolleet eläimet kerää ja varastoi munantuotantotilalla munat oikein käyttötarkoituksen mukaan tarvittaessa haudottaa munat varmistaen hyvän haudontatuloksen.
Rehujen valinta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> valitsee ruokintasuunnitelman mukaiset rehut tuontirehuja hankkiessaan suosii ETT:n positiivilistalta löytyvien yritysten rehuja määrittelee kivennäisten ja rehujen käyttötarkoitukset ja -määrät pääpiirteittäin tarhattavien eläinten eri tuotantovaiheissa.

Rehujen laadun tarkkailu	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> erottaa hyvät ja huonot rehut arvioi aistinvaraisesti rehun kelpoisuuden syötettäväksi karsii tarvittaessa pilaantuneet ja ulosteen saastuttamat rehut.
Tutkinnon suorittaja osaa käyttää tavallisimpia tarhattavien eläinten hoidossa, ruokinnassa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä huolehtia niiden käyttökuntoisuudesta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tarhattavien eläinten hoidossa ja ruokinnassa tarvittavien koneiden ja laitteiden käyttäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tekee koneen ajoonlähtötarkastuksen käyttää sujuvasti ja turvallisesti tarhattavien eläinten hoidossa ja ruokinnassa tarvittavia koneita ja laitteita (esimerkiksi traktori, peräkärry, etukuormaaja, pienkuormaaja, paalisilppuri) tarvittaessa käyttää lumen aurauskalustoa sekä aggregaattia seuraa laitteiden käyttökuntoa sekä tekee päivittäisiä huolto- ja korjaustoimenpiteitä ja tilaa tarvittaessa huollon.
Tarhattavien eläinten hoidossa tarvittavan tuotantoautomaatiikan käyttäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tarkastaa järjestelmällisesti tuotantoautomaatiikan toiminnan (esimerkiksi vesi- ja ruokinta-automaatit, haudontakone) huoltaa ja korjaa tuotantoautomaatiikkaa ja tilaa tarvittaessa huollon.
Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia tarhattavien eläinten hyvinvoinnista ja eläintautien ennaltaehkäisystä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläintautien ennaltaehkäiseminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> ennaltaehkäisee sairauksia ja edistää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä ottamalla huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet (olosuhteet, hygienia, osastointi, kohtuullinen eläintiheys) vähentää tautiriskejä noudattamalla tuotantohygieniaa, kuten tautisulku, jalkineiden ja työvaatteiden puhdistus, käsihygienia, 48 tunnin sääntö ulkomailta palattaessa sekä ostaeläinten karanteeni noudattaa merkintä- ja rekisteröintisäädöksiä.
Tuotantoseurannan tekeminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> Tutkinnon suorittaja pitää huolellista kirjanpitoa esimerkiksi muninta- ja haudontatuloksista, syntymistä ja kuolleisuudesta pitää määräysten mukaista sairaus- ja lääkekirjanpitoa.
Sairaana eläimen hoitaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tunnistaa sairaan eläimen, antaa ensiavun ja arvioi eläinlääkärin hoidon tarpeellisuutta tarvittaessa varautuu eläinlääkärin käyntiä varten ja avustaa toimenpiteissä säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti tarvittaessa lopettaa eläimen, varastoi ja hävittää sen asianmukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa työskentelemällä tarhattavia eläimiä kasvattavalla tilalla käytännön työtehtävissä. Tilalla voidaan kasvattaa esimerkiksi villisikoja, biisoneita, hanhia, ankkvoja, strutseja, peltopyyitä, fasaaneja tai alpakkvoja. Suoritusta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla, joita voivat olla esimerkiksi tuotantoautomaatiikan raportit, tuotanto-seurannan kirjanpito, lomituksen alussa saadut ohjeet ja täydentävät kirjalliset muistiinpanot. Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan lisäksi muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearviointin avulla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.13 Luonnonmukainen kotieläintuotanto

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- järjestää luonnonmukaisen kotieläintuotannon toimivaksi tuotantokokonaisuudeksi
- huolehtia eläinten hyvinvoinnista ja tuottaa luonnonmukaisia kotieläintuotteita
- noudattaa luonnonmukaisen tuotannon muistiinpanovelvoitetta.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa järjestää luonnonmukaisen kotieläintuotannon toimivaksi tuotantokokonaisuudeksi.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Luomusuunnitelman tekeminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii suunnitelman luonnonmukaisen kotieläintuotannon aloittamisesta luonnonmukaisen tuotannon tavoitteiden ja periaatteiden perusteella: valvontajärjestelmään liittyminen, hakemusasiakirja tarvittavine liitteineen, kuten rakennusten pohjapiirrokset ja eläintenhoitosuunnitelma, eläinten rehuntarpeet ja viljelykierto • ottaa suunnittelussa huomioon käytettävissä olevat resurssit ja niiden kehittämistarpeet (pellot, rakennukset, eläimet, koneet, automatiikka, työvoima, osaaminen) • hyödyntää suunnittelun laadinnassa tarvittaessa asiantuntijoita (esimerkiksi neuvontajärjestöt, viranomaistahot ja koulutus).
Luomusuunnitelman toteuttaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • järjestää tuotannon ottaen huomioon siirtymävaiheen säännöt • varaa tarvittavat resurssit oikea-aikaisesti luomusuunnitelman toteuttamiseksi (esimerkiksi pellon vuokraaminen, rakennusten muutostyöt) • hakee luomutuotannon tuet ja käyttää Eviran valvontaohjeistusta suunnittelussa apuna • toimii luomusuunnitelman mukaisesti ja tarvittaessa muuttaa toimintaansa.
Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia eläinten hyvinvoinnista ja tuottaa luonnonmukaisia kotieläintuotteita.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläinten ruokinta ja hoito	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa luonnonmukaisen kotieläintuotannon ohjeita ja sääntöjä eläinten ruokinnassa ja hoidossa sekä tuottaessaan luonnonmukaisia tuotteita • hoitaa ja käsittelee eläimiä rauhallisesti ottaen huomioon lajityypillisen käyttäytymisen ja eläinsuojelulainsäädännön.
Tautien ennaltaehkäiseminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • valitsee luonnonmukaiseen tuotantoon tarkoituksenmukaiset eläinrodut ja -linjat • käyttää korkealaatuisia rehuja • edistää eläinten vastustuskyvyn kehittymistä ja luontaista immuunijärjestelmää (esimerkiksi eläinten ulkoilutus, seleenin tarve).
Eläinlääkkeiden käyttö	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • noudattaa luonnonmukaiselle kotieläintuotannolle asetettuja sääntöjä eläinlääkkeiden käytössä • säilyttää lääkkeitä ja rokotteita ohjeiden mukaisesti • pitää määräysten ja ohjeiden mukaista kirjanpitoa lääkkeiden käytöstä.

Tutkinnon suorittaja osaa noudattaa luonnonmukaisen tuotannon muistiinpanovelvoitetta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tuotevirtakirjanpidon ja tarvittavien muistiinpanojen tekeminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee muistiinpanot tilalle hankituista tuotantopanoksista ja tilalta luovutetuista maataloustuotteista sekä laatii näiden pohjalta vuosittaisen taselaskelman • tekee tarvittavat muistiinpanot eläimistä ja ruokinnasta.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tämä osio liittyy aina johonkin eläinlajiin ja siihen liittyvään tutkinnon osaan.

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa käytännössä työskentelemällä kotieläinten hoitotyössä valitsemansa tuotannosuunnan mukaan luomutilalla. Tutkintotilaisuutta voidaan täydentää prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla, joita voivat olla esimerkiksi luomusuunnitelman tekeminen (valvontajärjestelmään liittyminen, hakemusasiakirja tarvittavine liitteineen, kuten rakennusten pohjapiirroksiset ja eläintenhoitosuunnitelma) ja tuotevirtakirjanpidon tekeminen. Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan lisäksi muiden kirjallisten tuotosten, haastattelujen ja keskustelujen, videoiden ja kuvien sekä tutkinnon suorittajan itsearvioinnin avulla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.14 Eläinten kuljettaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat:

Tutkinnon suorittaja osaa

- eläinten kuljetusta koskevan lainsäädännön tekniset ja hallinnolliset näkökohdat
- eläinkuljetuksia koskevat yleiset edellytykset
- kuljettaa eläimiä
- hoitaa ja käsitellä kuljetettavia eläimiä.

Arviointi (arvioinnin kohteet ja kriteerit)

Tutkinnon suorittaja osaa eläinten kuljetusta koskevan lainsäädännön tekniset ja hallinnolliset näkökohdat.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläinten kuljetusta koskevan ajantasaisen lainsäädännön osaaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työnsä eläinten kuljetukseen liittyvän lainsäädännön mukaisesti halliten tekniset ja hallinnolliset näkökohdat • hallitsee eläinkuljettajalupa- ja kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistuksen saamiseen liittyvät seikat.
Tutkinnon suorittaja osaa eläinkuljetuksia koskevat yleiset edellytykset.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Yleisten edellytysten järjestäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa ennalta kaikki tarvittavat järjestelyt, joilla pyritään saattamaan eläinten kuljetusmatka mahdollisimman lyhyeksi ja huolehtimaan eläinten tarpeista kuljetuksen aikana • tarkistaa, ovatko eläimet kuljetuskuntoisia • tarkistaa, että siirrettävissä tai muissa lähtöpitopaikan eläimissä ei ole tarttuvien tautien oireita • huolehtii, että kuljetusvälineet on suunniteltu ja rakennettu ja niitä ylläpidetään ja käytetään niin, että vältetään vammat ja kärsimykset ja taataan eläinten turvallisuus • huolehtii, että kuormaamis- ja purkamisvälineet on suunniteltu ja rakennettu ja niitä ylläpidetään ja käytetään niin, että vältetään kärsimykset ja taataan eläinten turvallisuus • huolehtii, että eläimiä käsittelevillä henkilöillä on tarvittava koulutus tai pätevyys ja että he hoitavat tehtävänsä ilman väkivaltaa tai mitään sellaisia menetelmiä, jotka voivat aiheuttaa eläimille tarpeetonta pelkoa, vammoja tai kärsimystä • huolehtii, että kuljetus suoritetaan viipymättä määräpaikkaan ja eläinten hyvinvointi tarkistetaan säännöllisesti ja sitä pidetään yllä asianmukaisesti • varaa eläimille niiden kokoon ja kuljetusmatkan kestoon nähden lattialtaan ja korkeussuunnastaan riittävän tilan • tarjoaa eläimille sopivin välein niiden lajiin ja kokoon nähden laadultaan ja määrältään asianmukaisesti vettä, ravintoa ja lepoa.

Tutkinnon suorittaja osaa kuljettaa eläimiä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Kuljetusasiakirjojen laatiminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • laatii kuljetusasiakirjat, joista ilmenee eläinten alkuperä ja omistaja, lähtöpaikka, -päivä ja -aika, aiottu määräpaikka sekä kuljetusmatkan odotettu kesto • säilyttää kuljetusasiakirjoja asianmukaisesti.
Eläinkuljetuslainsäädännön noudattaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • toimii lainsäädännön mukaisesti eläinten kuljetuskuntoisuuden, kuljetusvälineen, karja-aluksia ja kontteja kuljettavia aluksia koskevien lisäsäännösten, juotto- ja ruokintavälien sekä kuljetusmatka-aikojen ja lepojakojen sekä eläinten tilaa koskevien vaatimusten osalta • laatii reittisuunnitelman, mikäli vaaditaan.
Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa ja käsitellä kuljetettavia eläimiä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Eläinten fysiologian sekä juoma- ja ravintotarpeiden huomioon ottaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • huomioi kuljetuksissa eri eläinten fysiologiset erityispiirteet ja tarpeet • järjestää eläimille juomaa ja ravintoa eläinlajin tarpeet huomioon ottaen.
Eläinten käyttäytymisen huomioiminen ja eläinten käsittely	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • käsittelee eläimiä aiheuttamatta niille lisästressiä ("karjasilmä") • ottaa huomioon eri eläinlajien erilaiset käyttäytymistavat eläinten käsittelyssä • noudattaa työturvallisuutta eläinten käsittelyssä • käyttää tarvittavia suojaimia.
Eläinten turvallisuudesta huolehtiminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa eläimiä siten, että kuljetettavat eläimet voivat hyvin eikä kuljetus heikennä lihan laatua • antaa eläimille ensiapua tarvittaessa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Eläinten kuljetuksen ammattitaitonsa tutkinnon suorittaja osoittaa osallistumalla tutkintotilaisuuteen kuljettamalla eläimiä eläinkuljetuslainsäädännön mukaisesti. Kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistus ja eläinkuljettajalupa haetaan oman kotipaikan aluehallintovirastosta. Arvioija tai arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa, voivat esittää täydentäviä kysymyksiä sekä antavat toiminnasta kirjallisen arvion osoittamaan, että tutkintotilaisuudessa on osoitettu asetuksen mukainen osaaminen. Suoritusta voidaan täydentää haastatteluilla ja muilla dokumenteilla, kuten kuljetusasiakirjat ja reittisuunnitelma, jotka arvioituna muodostavat osan arviointiaineistosta. Tutkinnon suorittajan arviointiaineisto muodostuu tutkintotilaisuuksista saaduista arvioijien lausunnoista käytännön työtehtävissä, arvioiduista täydentävistä dokumenteista ja tutkinnon suorittajan itsearviosta.

3.15 Tutkinnon osa toisesta ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammattialan osaamista täydentävä tai syventävä ammatillinen tutkinnon osa toisesta ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta.

LIITE Ammatin kuvaus

Maataloudella on Suomessa tärkeä asema työllistäjänä, maaseutumaiseman ylläpitäjänä ja kotimaisen elintarviketuotannon raaka-aineen tuottajana. Maataloustuotantoa on koko maan alueella, joskin viljantuotanto sekä sika- ja siipikarjatalous ovat keskittyneet eteläiseen ja läntiseen Suomeen. Maidontuotantoa ja nautakarjataloutta on enemmän siirryttäessä etelästä pohjoiseen ja itään.

EU-aika on näkynyt maataloilla nopeana rakenteellisena kehityksenä. Tilojen määrä on vähentynyt kolmanneksella, tilakoko on kasvanut ja teknologinen kehitys on ollut keskeistä. Tärkeimpien maataloustuotteiden osalta Suomi on pysynyt lähes omavaraisena. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuuden kehitystä ja yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä ohjaavat maatalouden tulo- ja tuotantotuen sijasta yhä enemmän laaja-alaiset haasteet, kuten ilmastonmuutoksen hillitseminen, vesiensuojelu, luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja uusiutuvan energian edistäminen. Myös tuotantoeläinten hyvinvointia edistäviä toimia tuetaan ja ohjataan maatalouspolitiikan avulla.

Elintarvikeketjulle tuli EU-jäsenyyden myötä entistä suurempi markkinaohjautuvuus, joka osaltaan luo tarvetta kilpailukyvyn parantamiseen. Edellytykset maatalouden harjoittamiseen ovat Suomessa epäedullisemmat kuin monessa muussa EU-maassa. Suomessa on lyhyt kasvukausi ja siten huonompi sato kuin muualla EU:ssa. Harva asutus lisää kuljetuskustannuksia, ja pohjoinen sijainti lisää rakennus- ja energiakustannuksia.

Maatalousmaata on Suomessa noin 2,3 miljoonaa hehtaaria ja maatiloja on noin 64 000. Maatiloista vajaa kolmannes on kotieläintiloja. Kotieläintuotannossa suurin tuotantosuunta ja tuotannon kokonaisarvolla mitattuna merkittävin on maidontuotanto, jota harjoitetaan noin 12 000 maatilalla. Maitoa tuotetaan noin 2 200 miljoonaa litraa vuosittain. Lihaa tuotettiin vuonna 2009 yhteensä 384 miljoonaa kiloa. Siipikarjanlihan tuotanto on lisääntynyt EU-jäsenyyden aikana peräti 124 %, ja on 95 miljoonaa kiloa. Tuotannosta 90 % on broilerinlihaa. Siipikarjatilaja kokonaisuudessaan, mukaan luettuna kananmunantuotanto, oli 769 tilaa vuonna 2009. Sianlihan tuotantoon erikoistuneita tiloja oli vuonna 2009 noin 2 240 tilaa. Sianlihan osuus maataloustuotannon markkinahintaisesta tuotosta on noin 15 %, ja se on tuotantoarvoltaan toiseksi tärkein yksittäinen maataloustuote maidontuotannon jälkeen.

Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnon suorittaja toimii monipuolisissa tuotantoeläinten hoitamiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen

liittyvissä työtehtävissä. Ammattitutkinto tarjoaa useita tutkinnon osia, joista tutkinnon suorittaja voi valita itselleen soveltuvimmat osat. Yhteistä tutkinnon osille on, että niissä korostuvat eläinten fysiologisten ja käyttäytymistarpeiden huomioon ottaminen, työturvallisuus, elintarviketurvallisuuden edistäminen sekä teknologian hyödyntäminen eläinten hoitamisessa ja hyvinvoinnin seurannassa. Tutkinnon suorittaja voi valita osaamisalan kuudesta eri vaihtoehdosta. Tuotantoeläinyrittämisen osaamisalassa korostuvat yrittäjätaidot, johtaminen ja liiketalousosaaminen. Tuotantoeläintilan esimies vastaa itsenäisesti tilan tuotantoeläinten hoitamisesta ja töiden organisoinnista, ja hänellä on hyvät esimiestaidot ja yrittäjämäinen toimintatapa. Tuotantoeläinten hoitaja vastaa ammattitaitoisesti eläinten hoitamisesta joko itsenäisesti tai tiimin jäsenenä, ja hän hallitsee monipuoliset laite- ja asiakaspalvelutaidot. Lomitustyön ohjaaja toimii maatalouslomituksen esimiestehtävissä joko itsenäisenä yrittäjänä tai kunnan palveluksessa. Maatalouslomitajalla on hyvä ammattitaito tuotantoeläinten hoitamisessa sekä asiakaspalvelu- ja työelämätaidot. Sorkkien hoitaja työskentelee joko itsenäisenä yrittäjänä tai isolla nautakarjatilalla työntekijänä tehtävänä hoitaa sorkat ammatitaitoisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä opastaa ja arvioida sorkkasairauksia, näiden hoitoa ja ennaltaehkäisyä.



Painettu
ISBN 978-952-13-5214-0
ISSN 1798-887X

Verkkojulkaisu
ISBN 978-952-13-5215-7
ISSN-L 1798-887X

Opetushallitus on hyväksynyt nämä näyttötutkinnon perusteet ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla.

Näyttötutkinnot ovat erityisesti aikuisväestöä varten suunniteltu ja kehitetty tutkinnon suorittamistapa.

Näyttötutkintojen suunnittelu ja toteuttaminen perustuvat opetusalan ja työelämän asiantuntijoiden tiiviiseen yhteistyöhön.

Opetushallitus
www.oph.fi
www.oph.fi/nayttotutkinnot
www.oph.fi/nayttotutkintojen_perusteet